

A smiling man with a beard, wearing a blue apron over a black t-shirt, is holding a large potted plant with colorful leaves (red, orange, and green). He is standing in a greenhouse or nursery filled with various plants. The background shows wooden structures and hanging plants. The overall scene is bright and cheerful.

KVK GELDBOEK VOOR ONDERNEMERS

Colofon

Uitgave

1e druk, maart 2003

15e herziene druk, februari 2023

Het KVK Geldboek voor ondernemers is een uitgave van KVK, Utrecht

Eindredactie en realisatie

Kamer van Koophandel®

Gé Sletterink

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met:

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud), Geldfit Zakelijk,

Stichting BKR, Pensioenfederatie, Verbond van Verzekeraars

© 2023 KVK, Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting, Geldfit Zakelijk

Copyright

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van druk, fotokopie of op enig andere wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

“Juist als zelfstandige, met wisselende inkomsten en beperkte aanspraak op sociale zekerheid, is het belangrijk grip op de financiën te hebben. Waar het vaak misgaat, is dat de privéfinanciën en zakelijke financiën niet goed gescheiden worden. Het Geldboek kan ondernemers daarmee op weg helpen.”

Arjan Vliegthart, directeur-bestuurder Nibud

“De coronacrisis heeft veel ondernemers financieel hard geraakt. Daarnaast zijn zzp'ers volgens het CBS het meest kwetsbaar voor armoede. Nu is crisis van alle tijden, maar met het KVK Geldboek voor ondernemers helpen we ondernemers beter inzicht én overzicht te krijgen, waardoor de kans op continueren van het ondernemerschap wordt vergroot.”

Jacqueline Zuidweg, strategisch adviseur Geldfit Zakelijk

“Ik ken ondernemers als positief en gefocust op het eigen bedrijf. Dat is ook nodig om succesvol te zijn. Maar de schaduwkant is de neiging minder stil te staan bij de risico's voor het bedrijf en risico's die je zelf loopt. Ook kunnen de risico's voor je bedrijf veranderen, denk bijvoorbeeld aan schade door extreem weer. Zorg dat je verzekeringen op tijd mee veranderen. Denk na welke verzekeringen je kunnen helpen die risico's beheersbaar te maken. Het KVK Geldboek voor ondernemers helpt bij het maken van weloverwogen keuzes op dit punt.”

Harold Herbert, directeur Verbond van Verzekeraars

“Zoveel mogelijk Nederlanders met een gezond financieel huishouden en zo weinig mogelijk mensen met problematische schulden. Dat is ons doel. Dat doen we als Stichting BKR al 58 jaar. Voor personen, gezinnen, ondernemers en bedrijven. Samen zorgen we voor een financieel gezond Nederland.”

Peter van den Bosch, bestuursvoorzitter Stichting BKR

“Ondernemer worden is zelf verantwoordelijkheid nemen voor je werk en je inkomen. Ook voor je inkomen als je uiteindelijk stopt met werken. Als zelfstandig ondernemer moet je zelf je aanvullend pensioen regelen. En als je succesvol bent, verder groeit en zelf werknemers krijgt, ben je ook verantwoordelijk voor hun pensioen! Het kan zijn dat je je dan bij een pensioenfonds moet aansluiten. Lees in dit Geldboek alles wat je als ondernemer moet weten over pensioen.”

Ger Jaarsma, voorzitter Pensioenfederatie

Inhoudsopgave

Voorwoord	8	2. Bedrijfskosten	22
1. Begroten	9	2.1	Verschil tussen kosten en uitgaven 22
1.1	De privébegroting 9	2.2	Kosten en de fiscus 23
1.1.1	Schep orde in je administratie 10	2.2.1	Aftrekbaarheid van kosten 23
1.1.2	Overzicht van je huidige uitgaven 11	2.3	Inbreng vanuit privé 24
1.1.3	Uitgaven afwegen 11		
1.1.4	Uitgavenposten 11	3. Financiering	25
1.2	Jouw zakelijke begroting 14	3.1	Eigen inbreng 25
1.2.1	De investeringsbegroting 14	3.2	Regelingen en subsidies 26
1.2.2	De financieringsbegroting 15	3.3	Vreemd vermogen 26
1.2.3	De exploitatiebegroting 17	3.3.1	Microfinanciering 26
1.2.4	De liquiditeitsbegroting 18	3.3.2	Bancaire financiering 26
1.3	Begroten: zelf aan de slag 19	3.3.3	Factoring en debiteurenfinanciering 26
1.3.1	Ondernemingsplan 19	3.3.4	Crowdfunding 27
1.3.2	Uurtarief 19	3.3.5	Family, friends en fans 27
1.3.3	Productprijs bepalen 21	3.3.6	Kredietunies 28

3.3.7	Business Angels of informele investeerders	28	4.1.6	Kleineondernemersregeling	34
3.4	Krediet van je uitkeringsinstantie	29	4.2	Inkomstenbelasting	34
3.4.1	Starten vanuit een arbeidsongeschiktheidsuitkering	29	4.2.1	Ondernemer voor de inkomstenbelasting	35
3.4.2	Starten vanuit een bijstandsuitkering	29	4.2.2	Ondernemersaftrek in de inkomstenbelasting	35
3.4.3	Starten vanuit een werkloosheidsuitkering	29	4.2.3	Mkb-winstvrijstelling	36
3.5	Stapelfinanciering	30	4.2.4	Verlaging maximaal aftrektarief	36
3.6	Gebruik in plaats van bezit	30	4.2.5	Heffingskortingen	36
3.6.1	Lease	30	4.2.6	Middeling	36
3.6.2	Shared ownership of deeleconomie	30	4.2.7	Modelovereenkomst uit de Wet DBA	36
			4.3	Vennootschapsbelasting	37

4. Belastingen **32**

4.1	Btw	33
4.1.1	Ondernemer voor de btw	33
4.1.2	Tarieven in de btw	33
4.1.3	Aftrek van voorbelasting	33
4.1.4	Eerste aangifte btw	33
4.1.5	Inbreng vanuit privé	33

5. Jouw administratie **38**

5.1	Zelf doen of uitbesteden?	38
5.2	Administratieve verplichtingen	39
5.3	Van offerte tot betaling	39
5.3.1	De offerte	39
5.3.2	De factuur	40

5.3.3	Als je klant niet betaalt	40	6.3	Toeslagen	44
5.4	Zakelijke bankrekening	41	6.4	Gemeentelijke inkomensregelingen	44
5.5	Bewaartermijnen administratie	41	6.5	Je inkomen als je niet kunt ondernemen	44
			6.5.1	Arbeidsongeschiktheid	45
			6.5.2	Bbz-regeling bij ziekte	46
6.	Van omzet naar ondernemersinkomen	42	6.6	Pensioen	46
6.1	Van omzet naar ondernemersinkomen	42	6.6.1	De AOW: basisverzekering voor het pensioen	46
6.1.1	Cash is king: debiteurenbeheer	42	6.6.2	De Oudedagsreserve: een deel van de winst	
6.1.2	Na kosten, belastingen en aflossingen komt pas de ondernemer	42		reserveren voor je pensioenvoorziening	47
6.1.3	Privé-opnamen	43	6.6.3	Verplicht deelname pensioenfonds	47
6.1.4	Parttime ondernemen	43	6.6.4	Vrijwillige voortzetting	48
6.2	Inkomensondersteuning	43	6.6.5	Particuliere pensioenverzekering, sparen of beleggen	48
6.2.1	Inkomensondersteuning bij de start vanuit een werkloosheidsuitkering	43	6.7	Zorg voor je nabestaanden	49
6.2.2	Inkomensondersteuning bij de start vanuit een bijstandsuitkering	43	6.8	Schadeverzekeringen	49
6.2.3	Inkomensondersteuning bij de start vanuit een arbeidsongeschiktheidsuitkering	44	6.8.1	Schade door brand, inbraak en extreem weer	49
			6.8.2	Aansprakelijkheid en rechtsbijstand	50
			6.8.3	Cyberrisico's	50
			6.8.4	Auto	50

7. Financiële problemen voorkomen	51	8. Omgaan met financiële problemen	57
7.1 Hulp bij financiële problemen	52	8.1 Signalen van financiële problemen herkennen	58
7.2 Aansprakelijkheid	52	8.2 Situatie in kaart brengen	58
7.2.1 Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden	52	8.3 Wil je verder met je bedrijf en kan dat ook?	58
7.2.2 Verrekenbeding	53		
7.2.3 Samenwonen	53	9. Tot slot	60
7.2.4 Meetekenen voor verplichtingen	53		
7.3 Scheiden doet lijden	54		
7.4 Een onderneming starten met bestaande financiële problemen	54		
7.5 Kredietinformatiebureaus	54		
7.5.1 Kredietregistratie van personen	54		
7.5.2 Datahandelaren met informatie over personen en bedrijven	56		

Voorwoord

Geldzaken en administratie zijn voor veel ondernemers niet de favoriete onderwerpen. Toch is het belangrijk om juist ook de financiële kant van je bedrijf goed geregeld te hebben.

In dit KVK Geldboek voor ondernemers lees je wat er verandert als je ondernemer wordt en waar je mee te maken krijgt als je ondernemer bent. Tips en weetjes over verzekeringen en financieringsvormen bijvoorbeeld. Maar ook over de eisen voor het goed inrichten en bijhouden van de administratie. Voor je belastingaangiftes, maar vooral ook omdat het jou inzicht geeft in je onderneming. Je kunt daardoor bijsturen als het nodig is. Voor als het goed gaat, maar ook als het even tegenzit.

Een praktische gids dus, met waardevolle informatie van KVK, Nibud, Geldfit Zakelijk, BKR, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. Gebruik het als informatiebron, naslagwerk en overzicht. We willen hiermee bijdragen aan jouw succes als ondernemer.

Greet Prins

Voorzitter Raad van Bestuur KVK

1. Begroten

Privé en zakelijk

Een begroting is een overzicht van verwachte inkomsten en uitgaven in een bepaalde periode. Een begroting bestaat uit afzonderlijke deelbegrotingen. Voor de onderneming zijn dat in ieder geval de investeringsbegroting, de financieringsbegroting en de exploitatiebegroting. Het is verstandig deze aan te vullen met de liquiditeitsbegroting.

1.1 De privébegroting

Omdat de onderneming (een deel van) jouw inkomen op moet leveren, is een privébegroting belangrijk om te maken. Je legt hiermee de verbinding tussen de privé-uitgaven en de daarvoor benodigde ondernemerswinst.

Als ondernemer krijg je te maken met wisselende inkomsten. Een groot deel van de uitgaven ligt al wel vast. Maak daarom een overzicht van je uitgaven en ga hierbij uit van je huidige uitgavenpatroon. Met dat overzicht weet je welk bedrag je nodig hebt om de privé-uitgaven op hetzelfde niveau te houden als je een onderneming start.

Het Nibud biedt een handig [stappenplan](#) om een privébegroting te maken. Neem in de privébegroting als 'nettosalaris' het bedrag op dat je ook na de start van je onderneming houdt. De toeslagen zijn afhankelijk van je totale inkomen, daarover lees je meer in [hoofdstuk 6.3](#). Neem de verwachte nettowinst uit je onderneming op als 'overige inkomsten'.

1.1.1 Schep orde in je administratie

Inzicht in geldzaken begint bij een geordende administratie. Je kunt dan alles makkelijk terugvinden. Een privéadministratie houd je digitaal bij of op papier. Een combinatie kan ook: kies de manier die je prettig vindt. Het is belangrijk dat je weet waar je alles kunt terugvinden. Het Nibud heeft een handig [stappenplan](#) om je administratie op orde te brengen. Deze tips helpen je daar ook bij:

Do's

- Besteed wekelijks tijd aan de administratie: lees post, documenten, brieven en e-mails. Daarmee krijg je een goed beeld van de noodzakelijke (re)acties. Je administratie bijhouden bestaat uit: betalen, controleren, reageren, bewaren of weggooien.
- Bekijk de berichtenbox van [MijnOverheid](#) en andere mijn-omgevingen (van bijvoorbeeld de energieleverancier, telefoon- en internetprovider, verzekeringsmaatschappij) zodra er een melding is. Stel daarvoor in alle mijn-omgevingen in dat je automatisch een melding krijgt als er een nieuw bericht verschijnt in de mijn-omgeving. Installeer ook de app van de berichtenbox van mijnoverheid.nl op je telefoon. Dat zorgt ervoor dat je de berichten die binnenkomen sneller bekijkt.
- Noteer in een overzicht waar je belangrijke documenten bewaart: contracten, overeenkomsten, garantiebewijzen en polissen. De [Nibud Bewaarwijzer](#) helpt je om belangrijke documenten op een overzichtelijke manier vast te leggen, waar je belangrijke documenten bewaart en hoe je berichten van instanties binnenkrijgt.

Tip

Zorg dat je gegevens over hetzelfde onderwerp op dezelfde manier bewaart. Dus niet de ene keer de telefoonrekening afdrukken en de andere keer in een map op de computer en weer een andere keer in de mijn-omgeving laten staan.

- Maak regelmatig een back-up van je computerbestanden en administratie op een externe harde schijf. Of kies voor een beveiligde opslagfaciliteit in de Cloud. Dan raken gegevens nooit kwijt en kun je er 24/7 vanaf elke plek op de wereld bij.
- Controleer minimaal 1 keer per week je banksaldi en alle [bij- en afschrijvingen](#). Het kan handig zijn om hiervoor de betaalapp van jouw bank op je telefoon te installeren. Betaal rekeningen op tijd met vooraf inplannen of maak een reminder in je agenda.
- Spreek (van tevoren) met je partner af [wie de administratie doet](#) en bewaart, dan kan de ander de documenten terugvinden als dat nodig is. Maak ook afspraken over wachtwoorden van bijvoorbeeld mijn-omgevingen, zodat jullie allebei kunnen inloggen en bij de informatie kunnen.

Tip

Wil je graag meer grip krijgen op je geldzaken of tips ontvangen om het hele jaar financieel fit te blijven? Het Nibud heeft verschillende gratis coachingsprogramma's per e-mail die je hierbij kunnen helpen. Kijk voor meer informatie op de website van het [Nibud](#).

Don'ts

- Post en e-mails langer dan 2 weken niet openmaken en lezen.
- Vergeten de berichtenbox van [MijnOverheid](#) en de 'mijn-omgevingen' van organisaties periodiek te bekijken.
- Geen zicht houden op het saldo van je bankrekening(en).
- Rekeningen niet of te laat betalen, waarna vaak hoge incassokosten worden geclaimd.
- Garantiebewijzen, offertes en belangrijke documenten weggooien. Tip: scan of fotografeer ze met je smartphone en sla ze op in een Cloudomgeving.

Het kost je hooguit een uur per week om je privé-administratie op orde te houden.

1.1.2 Overzicht van je huidige uitgaven

Het Nibud maakt onderscheid tussen vaste lasten, reserveringsuitgaven en huishoudelijke uitgaven. Voor vaste lasten heb je meestal een overeenkomst afgesloten. Voorbeelden zijn huur of hypotheek, energie, verzekeringen en abonnementen. Reserveringsuitgaven zijn uitgaven die je niet maandelijks doet, maar waar je maandelijks een bedrag voor reserveert. Denk aan de inboedel, kleding, onderhoud van het huis en vakantie. Huishoudelijke uitgaven zijn onder andere de boodschappen.

Tip

Er zijn uitgaven die maandelijks terugkomen, zoals de huur of hypotheek. Er zijn uitgaven die je maar één keer per jaar of per kwartaal betaalt, zoals sommige verzekeringspremies en de motorrijtuigenbelasting. Kortom: uitgaven wisselen van maand tot maand. Reken daarom alle uitgaven om naar een gemiddeld bedrag per maand.

Veel uitgaven vind je terug op je rekeningoverzicht in de online bankomgeving of in de app van jouw bank, zoals de vaste lasten en alle bedragen die je pint. Kun je geen inschatting maken van de hoogte van jouw huishoudelijke uitgaven? Houd dan een paar maanden een kasboek bij waarin je alle uitgaven opschrijft. Dit geeft je een beeld van jouw gemiddelde huishoudelijke uitgaven per maand. De hoogte van de reserveringsuitgaven is lastiger te bepalen. Voor nieuwe meubels, apparaten en witgoed in huis en het onderhoud van het huis moeten de meeste mensen sparen. Op de site van het Nibud vind je de [BufferBerekenaar](#). Hiermee reken je in 5 minuten uit hoeveel geld in jouw situatie verstandig is om achter de hand te hebben om onverwachte, grote, noodzakelijke uitgaven direct te kunnen betalen.

Zet je financiën op een rij met het [Nibud Persoonlijk Budgetadvies](#). Binnen 10 minuten heb je inzicht in jouw uitgaven. Je kunt ook vergelijken met anderen in een soortgelijke situatie.

1.1.3 Uitgaven afwegen

Er bestaan vaak onrealistische verwachtingen over bezuinigingsmogelijkheden. Veel starters denken dat zij best van een lager inkomen kunnen rondkomen dan ze gewend zijn. Helaas komt dit soort verwachtingen maar zelden uit. De hoogte van veel uitgaven ligt namelijk vast, zoals het bedrag dat je kwijt bent aan huur of hypotheek, verzekeringen, aflossingen van leningen, heffingen van de gemeente en schoolkosten van de kinderen. Het zijn allemaal vaste bedragen die je niet zomaar kunt verlagen. Op andere uitgaven kun je wel bezuinigen, maar het kan maanden duren voordat je daarvan het effect merkt. Bijvoorbeeld bezuinigingen op energiekosten waarvan je één keer per jaar een eindafrekening krijgt. Sommige besparingen zijn alleen maar uitstel. Je kunt besluiten om een tijd geen kleding te kopen, maar eens moet je jouw jas of schoenen vervangen. Om de hoogte van jouw ondernemersinkomen te bepalen, kun je daarom het beste uitgaan van je huidige uitgavenpatroon.

1.1.4 Uitgavenposten

Uitgaven zijn onder te verdelen in verschillende uitgavenposten. In de volgende alinea's staan ze opgesomd. Op de site van het Nibud vind je bij ['Vergelijk uzelf - vergelijkingsbedragen'](#) informatie over de hoogte van verschillende uitgavenposten. Voor sommige uitgaven kun je tegemoetkomingen van de overheid aanvragen. De Nibudtool [Bereken uw recht](#) geeft inzicht in de landelijke en gemeentelijke regelingen en toeslagen die je mogelijk kunt gebruiken.

Huur

Woon je in een huurwoning en betaal je in verhouding tot je inkomen te veel huur? Dan kun je huurtoeslag aanvragen. Deze is afhankelijk van de hoogte van de huur en van je inkomen. Reken op www.toeslagen.nl uit op hoeveel huurtoeslag je eventueel recht hebt.

Lokale lasten

Inwoners met een laag inkomen kunnen (gedeeltelijk) kwijtschelding krijgen van de heffingen van gemeente en waterschap. Afhankelijk van het inkomen kan ook aan ondernemers kwijtschelding worden verleend. Meer informatie krijg je bij jouw gemeente of waterschap.

Gas, water en elektriciteit

De kosten voor gas zijn vooral afhankelijk van het soort woning dat je hebt. Uitgaven aan water en elektriciteit zijn voornamelijk afhankelijk van persoonlijk handelen. Vanwege de hoge energieprijzen kun je aanspraak maken op extra ondersteuning, zoals de Tegemoetkoming Energiekosten-regeling (TEK), het prijsplafond voor energie en de energietoeslag. Ondernemers met een energie-intensief bedrijf krijgen via de [TEK](#) mogelijk een tijdelijke tegemoetkoming voor de energiekosten in de periode van 1 november 2022 tot en met 31 december 2023. Aanvragen kan waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2023. Ondernemers met een kleinverbruikaansluiting (en de meeste huishoudens) vallen onder het tijdelijke prijsplafond voor energie dat geldt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Als kleinverbruiker betaal je een aangepast maximum tarief over je verbruik tot 1.200 m³ gas en 2.900 kWh elektriciteit. Verbruik je meer energie dan betaal je het tarief uit je energiecontract. Daarnaast compenseren gemeenten energiekosten van huishoudens met een laag inkomen via een jaarlijkse energietoeslag (zie [paragraaf 6.4](#)).

Televisie, internet en telefonie

Deze diensten worden vaak in een combinatiepakket van 2 diensten of een alles-in-één-pakket aangeboden. De kosten voor een combinatiepakket zijn minimaal 55,50 euro per maand. Als je zo'n pakket wilt uitbreiden met vaste telefonie, moet je rekenen op 1,00 euro tot 2,50 euro extra per maand.

Zorgverzekering

Iedereen van 18 jaar en ouder moet verplicht een basisverzekering afsluiten tegen ziektekosten. De ziektekosten die de basisverzekering vergoedt, zijn bij alle verzekeraars hetzelfde. De eerste 385 euro aan ziektekosten moet je zelf betalen. Dit is het verplichte eigen risico. Je kunt kiezen voor een hoger eigen risico, maximaal 885 euro. De maandelijkse premie wordt dan lager. Bekijk de korting bij verschillende eigen risicobedragen en waar je op kunt letten bij je keuze voor een eigen risico. Voor andere behandelingen kun je je aanvullend verzekeren. De dekking en premie van deze aanvullende verzekeringen verschillen per verzekeraar. Kinderen jonger dan 18 jaar zijn in ieder geval gratis meeverzekerd voor de basisverzekering, maar vaak ook voor de aanvullende verzekering. Informeer hiernaar bij je zorgverzekeraar. Voor de lagere inkomens is er de zorgtoeslag. Op www.toeslagen.nl kun je uitrekenen op hoeveel zorgtoeslag je eventueel recht hebt.

Naast de basisverzekering betaal je voor de ziektekosten via de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (bijdrage Zvw). Bij mensen die in loondienst zijn, betaalt de werkgever deze bijdrage. Ondernemers betalen deze bijdrage Zvw zelf aan de Belastingdienst. De Belastingdienst stuurt je daarvoor een aanslagbiljet. Hierop staat hoeveel je moet betalen.

Je betaalt 5,43% over de belastbare winst uit de onderneming. Is je totale inkomen (de belastbare winst en eventueel overig inkomen) meer dan 66.956 euro (2023)? Dan betaal je over het inkomen boven dit bedrag geen bijdrage Zvw.

Schadeverzekeringen

[Verzekeringen](#) die iedereen nodig heeft, zijn de inboedelverzekering tegen brand en inbraak en de aansprakelijkheidsverzekering tegen schade aan derden. Woningbezitters hebben een opstalverzekering nodig en autobezitters een WA-verzekering. Wie onvoldoende geld beschikbaar heeft om een uitvaart te betalen, kan een uitvaartverzekering afsluiten.

School- en studiekosten

De meeste scholen vragen een (vrijwillige) ouderbijdrage. De opbrengst gaat naar bijvoorbeeld computers, diverse materialen, een boekenfonds, de bibliotheek en extra leerkrachten. Soms wordt een aparte bijdrage gevraagd voor materialen en gereedschappen. Veel scholen hebben een informatiegids waarin je leest hoe hoog de ouderbijdrage is en wat de school betaalt van de opbrengst.

Kinderopvang

Ouders met kinderen tot 12 jaar die gebruikmaken van formele, geregistreerde kinderopvang (dagopvang, gastouderopvang of buitenschoolse opvang) hebben onder bepaalde voorwaarden recht op [kinderopvangtoeslag](#). Dat geldt ook voor ondernemers. In 2023 kun je per kind voor maximaal 230 uren per maand kinderopvangtoeslag krijgen.

De hoogte van de kinderopvangtoeslag is afhankelijk van het verzamelinkomen van jou en je eventuele partner, het uurtarief van de opvang en de totale maandelijkse kosten aan kinderopvang. Op www.toeslagen.nl reken je uit op hoeveel kinderopvangtoeslag je mogelijk recht hebt.

Autokosten

[Autokosten](#) zijn te verdelen in vaste en variabele kosten. Vaste kosten zijn bijvoorbeeld de verzekering, de motorrijtuigenbelasting en de afschrijving. Onder de variabele kosten vallen het onderhoud en de brandstof.

Kleding en schoenen

Huishoudens besteden meer aan kleding naarmate het inkomen hoger is. Per persoon is minimaal 59 euro per maand nodig.

Inboedel

Voor grote uitgaven aan de inboedel is het praktisch om een spaarpotje te hebben. Met de [BufferBerekenaar](#) reken je in 5 minuten uit hoeveel geld je achter de hand moet hebben zodat je grote, onverwachte, noodzakelijke uitgaven direct kunt betalen. Denk aan doktersrekeningen, vervanging van apparaten, onderhoudskosten en reparaties. Houd je nu geen geld over? Kijk dan of je ergens minder geld aan kunt uitgeven, zodat je wel de ruimte hebt om geld opzij te zetten. Zet het bedrag op een aparte spaarrekening, dan weet je zeker dat je het geld niet aan iets anders uitgeeft.

Onderhoud huis en tuin

Met een huurwoning ben je een paar tientjes per maand kwijt aan klussen in en om het huis, zoals schilderen, kleine reparaties en het onderhoud van de tuin. Een richtlijn voor de jaarlijkse onderhoudskosten aan een eigen woning is ongeveer 1 procent van de waarde van de woning. Als je een appartement gekocht hebt, betaal je via de servicekosten aan de Vereniging van Eigenaren een bijdrage voor onderhoud.

Tip

Lees over de verschillende [manieren om geld opzij te zetten](#) zonder dat je dat direct voelt in je portemonnee.

Niet-vergoede ziektekosten

De verzekering vergoedt niet alle ziektekosten. Denk aan bepaalde medicijnen of tandartskosten, contactlenzen of fysiotherapie. Ook moet je rekening houden met het eigen risico van de zorgverzekering van 385 euro. Verwacht je dat je het maximale verplichte eigen risico nodig hebt? Dan kan het handig zijn om dit bedrag vooraf in termijnen aan de zorgverzekeraar te betalen. Heb je achteraf toch niet alles nodig gehad, dan krijg je het tegoed later weer teruggestort.

Vrijtijdsuitgaven

Onder vakantie- en vrijetijdsuitgaven vallen een avondje uit, een boek of uitgaven aan hobby's, sport, vakanties en weekendjes weg. Deze kunnen zeer uiteenlopen.

Huishoudelijke uitgaven

Onder huishoudelijke uitgaven vallen onder andere uitgaven aan voeding, verzorgings- en schoonmaakartikelen en huisdieren. Heb je geen idee wat je hieraan besteedt, dan kun je een bepaalde periode een kasboek bijhouden. Na 1 of 2 maanden heb je een goed beeld van de bedragen die hierin omgaan. Alle pinbetalingen vind je terug in de mobielbankierenomgeving of internetbankieromgeving.

Het Geldplan zzp helpt je om je geldzaken goed te regelen. [Vul het gratis in](#) en krijg tips voor jouw situatie.

1.2 Jouw zakelijke begroting

De zakelijke begroting bestaat uit een aantal deelbegrotingen. De investeringsbegroting en de financieringsbegroting vormen samen de balans van de onderneming. Hierin geef je aan welke noodzakelijke investeringen je doet om te starten en wie dat financiert. De exploitatiebegroting geeft de verwachte kosten en opbrengsten in een bepaalde periode weer. Met de liquiditeitsbegroting krijg je inzicht of je op elk moment genoeg geld hebt om aan je betalingsverplichtingen te voldoen.

1.2.1 De investeringsbegroting

In de investeringsbegroting zet je op een rij wat je minimaal aan bedrijfsmiddelen en geld nodig hebt om je bedrijf te starten. Kijk daarbij minstens een jaar vooruit. Een investering is een aankoop waar de onderneming meerdere jaren mee gaat werken en waarvan de aanschafprijs boven de 450 euro ligt. Het grote verschil met kosten (zie hoofdstuk 2) is dat je bij een investering de aankoopkosten over meerdere jaren verdeelt. Ieder jaar boek je een deel (bijvoorbeeld 20%) als kosten. Dit heet afschrijven. Het geld voor de investering moet je natuurlijk wel bij de aankoop al beschikbaar hebben. De investeringsbegroting is onderverdeeld in vaste activa en vlottende activa.

Vaste activa

Vaste activa zijn bedrijfsmiddelen die langer dan een jaar in het bedrijf aanwezig zijn. Denk aan machines, transportmiddelen, gereedschappen, inventaris en dergelijke. De verzamelnaam van deze bedrijfsmiddelen is materiële vaste activa. Maar ook goodwill of vergunningen bij overname van een onderneming, kun je zien als investeringen. De verzamelnaam voor deze bedrijfsmiddelen is immateriële vaste activa.

Vlottende activa

Vlottende activa zijn bedrijfsmiddelen die korter dan een jaar in het bedrijf aanwezig zijn. Bijvoorbeeld direct beschikbare kas- en banksaldi (liquide middelen), uitstaande geldvorderingen (debiteuren), voorraden en aanloop- en openingskosten. Aanloop- en openingskosten zijn kosten die je maakt voordat er omzet is, zoals notariskosten, de inschrijving bij KVK, levensonderhoud in de eerste periode na de start, marktonderzoek, advieskosten, visitekaartjes en briefpapier.

Op de investeringsbegroting zet je alle bedragen exclusief btw. Je moet de btw natuurlijk wel betalen aan de leveranciers. Deze btw neem je in de investeringsbegroting op als 'voorfinanciering btw'.

De meeste ondernemers kunnen de betaalde btw op zakelijke kosten verrekenen. In de investeringsbegroting zet je alle bedragen exclusief btw. Zie ook het onderdeel btw in hoofdstuk 4.

In het voorbeeld hieronder zie je hoe je een investeringsbegroting kunt opstellen.

Investeringsbegroting	
Vaste activa	
Machines	€
Vervoermiddelen	€
Inventaris	€
Vlottende activa	
Kas / bank / giro	€
Debiteuren	€
Voorraden	€
Aanloop- en openingskosten	€
Voorfinanciering btw	€
Onvoorzien	€
Totaal	€ +

Tips bij de investeringsbegroting

- Onderbouw de bedragen met offertes.
- Vraag offertes op bij meerdere leveranciers om tot een juiste keuze te komen.
- Houd rekening met onvoorziene kosten.

Tip. Heb je specifieke vragen over de investeringsbegroting?

Neem dan contact op met de [KVK Financieringsdesk](#): 0800 1014 (gratis) of [stel je vraag online](#).

1.2.2 De financieringsbegroting

In de financieringsbegroting werk je uit hoe je de investeringen in jouw investeringsbegroting gaat bekostigen. Dit kan met eigen vermogen, vreemd vermogen of een combinatie van die 2. Lees hier meer over in hoofdstuk 3, Financiering.

Eigen vermogen

Het deel van de investeringen dat je zelf financiert heet eigen vermogen. Dit kan geld zijn dat je zelf beschikbaar hebt zoals spaargeld of bedrijfsmiddelen die je al hebt aangeschaft (bijvoorbeeld gereedschappen of een computer die je al bezit). Bij een financieringsaanvraag tellen zogenaamde 'achtergestelde' leningen of durfkapitaal, bijvoorbeeld van familie, mee als eigen vermogen.

Heb je een besloten vennootschap (bv)? Dan is er sprake van aandelenkapitaal. Dit is het geld dat door de aandeelhouders is betaald om aandeelhouder te worden. Zij zijn daarmee voor een bepaald deel 'eigenaar'. Ook een buitenstaander kan in de onderneming investeren door aandelen te nemen. Aandelenkapitaal is lang in de onderneming beschikbaar en neem je op onder het eigen vermogen.

Vreemd vermogen

Vreemd vermogen is geld dat zakelijke financiers (bijvoorbeeld banken en leveranciers) jou willen lenen. Er is onderscheid tussen schulden op de korte termijn (zoals rekening-courantkrediet, leverancierskrediet, te betalen belastingen) en schulden op de lange termijn (zoals een hypotheek of langlopende lening voor de inventaris).

Tips

De Gouden Balansregel

Houd rekening met de Gouden Balansregel. Dit betekent dat je vaste activa (bezittingen die worden aangehouden voor langer dan 1 jaar) bij voorkeur financiert met eigen vermogen of lang vreemd vermogen. Vlottende activa (bezittingen die minder dan 1 jaar worden aangehouden) financier je met kort vreemd vermogen.

Solvabiliteit

Solvabiliteit is een financieel kengetal dat de verhouding aangeeft van je eigen vermogen ten opzichte van het totaal benodigde vermogen. Via de solvabiliteit krijg je inzicht in de financiële gezondheid van een bedrijf op de langere termijn. Het zegt iets over het vermogen om zowel de kortlopende, als ook de langlopende schulden te kunnen terugbetalen. Een externe financier verwacht dat een startende ondernemer ook eigen vermogen inbrengt, minimaal 30%. In bepaalde branches zoals de horeca kan dat oplopen tot 50%.

In dit voorbeeld zie je hoe je een financieringsbegroting kunt opstellen.

Financieringsbegroting

Eigen vermogen	
Spaargeld	€
Inbreng bedrijfsmiddelen	€
Vreemd vermogen (lang)	
Langlopende lening bank	€
Achtergestelde lening	€
Vreemd vermogen (kort)	
Rekening-courant	€
Leverancierskrediet	€
Totaal	€ +

Tip: Heb je specifieke vragen over de financieringsbegroting?

Neem dan contact op met de [KVK Financieringsdesk](#): 0800 1014 (gratis) of [stel je vraag online](#).

1.2.3 De exploitatiebegroting

In de exploitatiebegroting, of winst- en verliesrekening, bereken je of het bedrijf winstgevend is. Je maakt een inschatting van de omzet. Daarna bekijk je wat de kosten zijn om het bedrijf draaiende te houden. Daarmee kun je berekenen of je bedrijf winst of verlies gaat maken.

In dit voorbeeld zie je hoe je een exploitatiebegroting kunt opstellen.

Exploitatiebegroting (alle bedragen exclusief btw)

Omzet	€	
Af: inkoopwaarde omzet	€	-
Brutowinst	€	
Afschrijvingen	€	
Huisvesting	€	
Promotie	€	
Vervoer	€	
Administratie	€	
Personeelskosten	€	
Rente- en bankkosten	€	
Verzekeringen	€	
Overige kosten	€	-
Af: Totaal kosten	€	-
Nettowinst	€	

Er zijn 2 methoden voor het opstellen van een exploitatiebegroting:

- Rekenen vanuit de verwachte omzet. Je vult de omzet in en rekent door tot onder aan de streep om vast te stellen of de nettowinst voldoende is.
- Rekenen vanuit de gewenste nettowinst. Je vult de nettowinst in en rekent van 'beneden naar boven' door en bepaalt hoeveel omzet nodig is.

In de exploitatie is er een omslagpunt waarbij verlies omslaat in winst. Dat is het break-even-point dat meestal wordt uitgedrukt in aantal producten of diensten.

In de exploitatiebegroting draait het om de reële haalbaarheid van de omzet. Deze onderbouw je met marktonderzoek, klantenanalyse, concurrentieonderzoek, klantbenadering en je onderscheidend vermogen. Hulpmiddelen bij je marktonderzoek zijn de locatiescan en de KVK Bedrijventeller.

Tips bij de exploitatiebegroting

- Onderbouw de bedragen met offertes.
- In de exploitatiebegroting staan de bedragen exclusief btw. De btw vormt immers geen inkomstenbron of kostenpost voor je onderneming.
- De nettowinst vormt de basis voor de berekening van de belastingen.
- De post afschrijving is geen uitgave, maar de kostentoerekening van een eerdere investering.
- De nettowinst + afschrijvingen vormt de kasstroom. Dit bedrag is beschikbaar voor aflossingen aan verschaffers van vreemd vermogen, reserveringen voor toekomstige investeringen en als ondernemersinkomen in een eenmanszaak of vof. (In een besloten vennootschap (bv) staat de ondernemer als bestuurder/directeur van de bv op de loonlijst en ontvangt een salaris.) Het salaris is een kostenpost voor de bv en staat in de exploitatiebegroting opgenomen onder personeelskosten).

Tip: Heb je specifieke vragen over de exploitatiebegroting?

Neem dan contact op met de KVK Financieringsdesk: 0800 1014 (gratis) of stel je vraag online.

1.2.4 De liquiditeitsbegroting

Met de liquiditeitsbegroting volg je het geld. In deze begroting neem je de verwachte geldinkomsten en gelduitgaven per maand of kwartaal op. Dat is iets anders dan opbrengsten en kosten uit de exploitatiebegroting. Met een liquiditeitsbegroting begroot je hoeveel geld er daadwerkelijk op de bank staat. Je hebt zo inzicht of er op alle momenten voldoende geld is om aan je verplichtingen te voldoen. Maar ook of er ruimte is voor een investering, bijvoorbeeld een nieuwe computer kopen. Bij een liquiditeitstekort kun je op tijd bijsturen of een aanvullende financiering regelen. In dit voorbeeld zie je hoe je een liquiditeitsbegroting kunt opstellen.

Liquiditeitsbegroting (alle bedragen inclusief btw)

Banksaldo 1 januari		€
Ontvangsten:	Betaling door klanten (debiteuren)	€
Uitgaven:	Betaling aan leveranciers (crediteuren)	€
	Lonen	€
	Huur pand	€
	Leasekosten	€
	Af te dragen btw	€
	Rente	€
	Aflossingen	€
Totaal uitgaven		€
Ontvangsten min uitgaven		€
Banksaldo 31 januari		€

Tip: Heb je specifieke vragen over de liquiditeitsbegroting?

Neem dan contact op met de KVK Financieringsdesk: 0800 1014 (gratis) of stel je vraag online.

Liquiditeitsbegroting (alle bedragen inclusief btw)	1/1	1/2	1/3	1/4
Banksaldo begin van de maand	€ 100	€ -232	€ 36	€ 354
Bij: Betaling door klanten (debiteuren)	€ 50	€ 650	€ 700	€ 300
Af: Betaling aan leveranciers (crediteuren)	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
Lonen	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
Huur pand	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100
Leasekosten	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
Af te dragen btw	€ 30	€ 30	€ 30	€ 30
Rente	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
Aflossingen	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
Banksaldo eind van de maand	€ -232	€ 36	€ 354	€ 272

Meestal schommelt het banksaldo van je onderneming gedurende het jaar.

Bijvoorbeeld doordat je niet altijd evenveel producten verkoopt of door het betaalgedrag van je klanten. Met een liquiditeitsbegroting maak je inzichtelijk in welke maanden er financiële ruimte is voor extra uitgaven of dat je beter wacht met een investering.

Tips bij de liquiditeitsbegroting

- Houd rekening met betaaltermijnen van klanten die op rekening betalen. Gemiddeld duurt het 45 dagen voordat iemand zijn rekening betaalt.
- Denk ook aan vakanties: als je bedrijf in de vakantieperiode dichtgaat, dan heb je in die periode geen opdrachten. In de periode daarna zijn er waarschijnlijk geen betalingen door klanten.
- Sommige betalingen zijn periodiek en kun je niet uitstellen. Bijvoorbeeld belastingen, huur, telefoonkosten en lonen.
- Zorg dat de bedragen inclusief btw zijn (op je exploitatiebegroting zijn bedragen juist exclusief btw).
- In de liquiditeitsbegroting staan ook de btw-afrachten aan de Belastingdienst, net als de aflossingen aan financiers.

1.3 Begroten: zelf aan de slag

De begrotingen vormen samen jouw financieel plan dat je opneemt in je ondernemingsplan. Afhankelijk van de aard van je bedrijf lever je diensten, verkoop je producten of misschien wel een combinatie van beide. Hoe bepaal je een goed uurtarief? En hoe stel je een goede prijs voor je product vast?

1.3.1 Ondernemingsplan

Bij elkaar vormen de begrotingen jouw financieel plan. Dat is een onderdeel van het ondernemingsplan. Een ondernemingsplan is niet verplicht, maar wel noodzakelijk als je een financiering wilt aanvragen voor je bedrijf. En natuurlijk geeft het inzicht voor jezelf.

Noteer de onderzoeksgegevens overzichtelijk in een handig sjabloon van een ondernemingsplan. Dan kun je aanpassingen eenvoudig doorvoeren en met het plan houd je overzicht. Stichting Qredits heeft een gratis te gebruiken voorbeeld ondernemingsplan. Banken bieden vaak ook een sjabloon voor een ondernemingsplan aan.

1.3.2 Uurtarief

Je uurtarief vaststellen, is best lastig. Te hoog schrikt klanten af, te laag kan een onderwaardering zijn van jouw kwaliteiten en levert misschien wel onvoldoende inkomen op. Hoewel je vrij bent om je eigen tarief te bepalen, op basis van jouw kosten en jouw inkomenswens, moet het tarief ook in de markt passen. Kijk daarom naar uurtarieven die concurrenten gebruiken en bedenk hierbij dat unieke kwaliteiten een hoger uurtarief rechtvaardigen.

Uurtarief of aangenomen werk

Veel ondernemers rekenen met een uurtarief. De klant betaalt je per gewerkt uur. Bij aangenomen werk maak je vooraf een inschatting hoeveel uren je met de opdracht bezig zult zijn en geeft daar een prijs voor af. Dat is dan de prijs die de klant betaalt, ook al besteed je in de praktijk misschien meer uren aan de opdracht.

Bijkomende kosten

Naast jouw uren krijg je misschien te maken met kosten die je voor je klant maakt. Denk aan reiskosten. Het is gebruikelijk deze door te belasten. Je moet daarover vooraf wel afspraken maken. Neem in je algemene voorwaarden of offerte op welke kosten wel en niet binnen je tarief vallen. Zo kun je onverwachte uitgaven declareren.

Tips om jouw tarief te bepalen

- Werk met een variabel uurtarief. Voor een spoedopdracht kun je een hoger uurtarief vragen. Bij een opdracht voor langere duur kun je misschien rekenen met een lager uurtarief.
- Bereken je uurtarief ieder jaar opnieuw. Elk jaar nemen de kosten van levensonderhoud toe en krijg je als ondernemer meer ervaring.

Voorbeeldberekening uurtarief

1. Declarabele uren

Voor een goede berekening, schat je eerst je declarabele uren.

Met een vijfdaagse werkweek zitten er	260 werkdagen in het jaar.
Trek daar voor vakantie en feestdagen	30 dagen af
Dan blijven er	230 dagen over om te werken.

Bij een werkdag van 8 uur is dat 1.840 uur. Maar niet ieder gewerkt uur is declarabel.

Als startende ondernemers kun je uitgaan van 50 tot 60% declarabele uren. De rest besteed je aan zaken als acquisitie, reistijd en administratie. 50% van 1.840 uur is 920 declarabele uren per jaar. In deze uren moeten de zakelijke kosten en het privé-inkomen verdiend worden.

2. Zakelijke kosten

Onder zakelijke kosten vallen uitgaven voor bijvoorbeeld de boekhouder of accountant, betaalde rente op zakelijke leningen, zakelijke verzekeringen en afschrijvingskosten. Onze voorbeeldondernemer heeft dit jaar in totaal 11.150 euro zakelijke kosten.

3. Privé-inkomen

In dit rekenvoorbeeld stellen we het benodigde privé-inkomen op 1.750 euro per maand. Dat is 21.000 euro per jaar. Reserveer ook geld voor vakantie, bijvoorbeeld 8%. Het totaal benodigde jaarinkomen is dan 22.680 euro. Daar komt de inkomstenbelasting bovenop, de tarieven vind je in hoofdstuk 4.2. Heffingskortingen en eventuele ondernemersaftrek verminderen de daadwerkelijk te betalen belasting, maar houd rekening met circa 30%. Als zelfstandig ondernemer betaal je ook 5,43% inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekering. Het maximum bijdrage-inkomen hiervoor in 2023 is 66.956 euro.

Benodigd privé-inkomen + vakantie	€ 22.680	64,57%
Inkomstenbelasting (indicatie)	€ 10.537	30%
Inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekering	€ 1.907	5,43%
Benodigd bedrijfsresultaat	€ 35.124	100%
Zakelijke kosten	€ 11.150	
Benodigde omzet	€ 46.274	

Te realiseren omzet van € 46.274 : 920 declarabele uren is minimaal uurtarief van € 51 excl. btw. Afhankelijk van de aard van je dienst bereken je 21% btw, 9% btw of maak je gebruik van een btw-vrijstelling of verleggingsregeling.

Lees meer over de berekening van een uurtarief op de website van [KVK](#).

Tip

Heb je het met je klant over jouw uurtarief? Laat dan meteen je [algemene voorwaarden](#) zien. De algemene voorwaarden zijn afspraken op papier die bindend zijn voor jou én je klant. De algemene voorwaarden moet je aan je klant overleggen voordat de opdracht of koopovereenkomst is afgesloten. Zij verliezen hun rechtsgeldigheid als je ze tegelijk met de factuur overhandigt of verstuurt.

1.3.3 Productprijs bepalen

Je wilt een goede prijs voor je product vragen. Natuurlijk houd je rekening met de kosten die je maakt en de btw. Misschien kijk je ook naar je concurrenten. Wat rekenen zij? Of let je vooral op de vraag: hoe gewild is je product? Hier vind je handvatten om de prijs van jouw product te berekenen.

Je bedrijf heeft kosten. Voor een deel zijn dat vaste kosten. Ze staan los van je product en zijn moeilijk te beïnvloeden. Denk bijvoorbeeld aan de afschrijving op machines, de huur van je pand of de rente op je leningen. Door de totale vaste kosten om te slaan over het reëel aantal producten dat je denkt te verkopen, draagt elk verkocht product een stukje bij aan het terugverdienen van je vaste kosten.

Maar je hebt ook variabele kosten. Ze veranderen door een toe- of afname in de inkoop of productie. Per product blijven ze echter vaak gelijk. Een goed voorbeeld zijn de ingekochte grondstoffen of producten.

Naast het terugverdienen van de kostprijs per product wil je er natuurlijk ook zelf nog iets aan overhouden. Dat is je marge of winst. Jouw totale ondernemerswinst zou minimaal voldoende moeten zijn om de uitgaven uit je privébegroting te kunnen betalen.

De vaste kosten + variabele kosten + marge vormen de verkoopprijs exclusief btw. Hierover moet je btw aan je klant in rekening brengen. Afhankelijk van het soort product is dat 21%, 9% of een vrijstelling.

Tips bij het bepalen van de prijs

- Prijs in de markt: kijk wat anderen vragen voor een product en hanteert zelf een soortgelijke prijs. Dit werkt alleen bij vergelijkbare producten.
- Waarde voor de klant: je kunt je prijs ook laten afhangen van de waarde die jouw product heeft voor de klant. Een kunstschilder kan de prijs van een schilderij laten afhangen van wat een kunstliefhebber er voor over heeft. Een [marktonderzoek](#) vertelt je meer over wat een klant wil betalen voor een product.
- Informeer of je brancheorganisatie kan adviseren bij het bepalen van jouw prijs. Zoek je brancheorganisatie in de sectorinformatie op de website van het [Ondernemersplein](#).

Ondernemers mogen onderling [geen prijsafspraken](#) maken. Je bepaalt dus zelf welke prijs jij vraagt.

2. Bedrijfskosten

Kosten, uitgaven en investeringen

Of je wilt of niet: als ondernemer geef je geld uit voor je bedrijf. Soms een klein bedrag, voor bijvoorbeeld briefpapier en visitekaartjes. En soms een groot bedrag, bijvoorbeeld als je een bedrijfspand koopt of dure machine. Welke uitgaven vormen nu de bedrijfskosten? En wat zijn investeringen nu eigenlijk? Is er een verschil met de uitgaven?

2.1 Verschil tussen kosten en uitgaven

In het spraakgebruik worden de termen 'kosten' en 'uitgaven' door elkaar gebruikt. Zakelijk hebben deze termen echter verschillende betekenis. Uitgaven zijn bedragen die je aan een ander betaalt. Er gaat op dat moment echt geld weg. Kosten zijn bedragen die de winst in een periode verminderen.

Een voorbeeld: (alle bedragen exclusief btw)

Externe financiering	€ 10.000	
Investering in machine	€ 10.000	<- uitgave
Gebruiksduur 5 jaar, waarde daarna	€ 1.000	
Afschrijving per jaar € 9.000/5=	€ 1.800	<- kosten
Te betalen rente jaar 1: 7%	€ 700	<- uitgave & kosten
Aflossing in 5 jaren, per jaar	€ 2.000	<- uitgave
Verkoop machine	€ 1.000	

2.2 Kosten en de fiscus

De kosten zijn belangrijk als je jouw winst gaat bepalen. Kosten verminderen de winst en daarmee ook de belasting die je daarover moet betalen.

2.2.1 Aftrekbaarheid van kosten

Als ondernemer bepaal je zelf waar je geld aan besteedt. Maar niet alle kosten die je maakt zijn volledig aftrekbaar van de ondernemingswinst. Soms zijn de kosten voor een deel privé en moet je ze opsplitsen. Alleen het zakelijke deel van deze 'gemengde kosten' mag je dan aftrekken. Een voorbeeld van gemengde kosten is de telefoonrekening thuis. Een deel van de gesprekken is zakelijk. Kosten die geen enkel zakelijk karakter hebben, mag je helemaal niet aftrekken. Een voorbeeld is je zorgverzekering.

Tip

Houd in de opzet van de administratie van je bedrijf al rekening met het verschil in aftrekbaarheid.

Soms kun je ook niet de volledige kosten in 1 jaar aftrekken. Wanneer je geld uitgeeft aan een bedrijfsmiddel vanaf 450 euro waar je meerdere jaren mee kunt werken, noemen we dat een investering. De aanschafprijs van de investering verdeel je over meerdere jaren en neem je als kosten op. Dit noemen we afschrijven. Een voorbeeld van een investering waarop wordt afgeschreven is een computer.

Ten slotte zijn er kosten die pas aftrekbaar worden als ze boven een drempelbedrag komen, tenzij je kiest voor aftrek van een vast percentage van alle gemaakte kosten. Onder deze kosten vallen onder andere de zakenlunches, congressen en studiereizen.

Tip

De Belastingdienst heeft een tabel waarin je per kostensoort ziet welk percentage van de kosten je mag aftrekken bij het bepalen van de winst uit onderneming.

Bedrijfsruimte

Huur je een bedrijfsruimte? Dan kun je alle kosten voor deze bedrijfsruimte aftrekken. Naast de huur zijn dat bijvoorbeeld de kosten voor energie, verzekering en de afschrijving op de inrichting. Maak je gebruik van een bedrijfspand in jouw eigendom? Dan moet je eerst kijken of je het pand tot je privévermogen of tot je zakelijk vermogen moet rekenen. Gebruik je het pand uitsluitend zakelijk? Dan wordt het pand verplicht tot je zakelijke vermogen gerekend. De kosten die met het pand samenhangen kun je aftrekken. Ook kun je op het pand afschrijven. Een eventuele waardevermindering bij verkoop van het pand in de toekomst vormt winst voor je onderneming. Gebruik je het pand zowel zakelijk als privé? Dan kun je kiezen of je het pand als zakelijk vermogen of als privévermogen aanmerkt. Een pand in privévermogen geef je aan als vermogen in box 3 van de inkomstenbelasting. Kosten die met het pand samenhangen zijn niet aftrekbaar. Een waardevermindering in de toekomst is onbelast.

Werkruimte in de woning

Gebruik je voor je onderneming een deel van de woning als werkruimte? De kosten die hiermee samenhangen zijn soms aftrekbaar. Gebruik de rekenhulp werkruimte.

Vervoermiddelen

Veel ondernemers hebben voor hun bedrijf een auto nodig. Soms om producten weg te brengen of om bij klanten te komen, soms voor het woon-werkverkeer. Wanneer je als ondernemer een nieuwe bestelauto koopt, kan een vrijstelling van de Belasting op Personenauto's en Motorrijwielen (BPM) en een lager tarief voor de motorrijtuigenbelasting van toepassing zijn.

Rijd je niet in een bestelauto maar in een personenauto, dan zijn er 2 mogelijkheden:

- Je rijdt in je eigen auto (auto hoort bij jouw privévermogen).
- Je rijdt in een auto van je onderneming (auto staat op de balans van het bedrijf).

Tip

Gebruik de rekentool '[Auto van de zaak of eigen auto](#)' op [KVK.nl](#).

De keuze moet je voor zowel de inkomstenbelasting als voor de btw apart maken en is niet helemaal vrij. Het hangt mede af van de wijze waarop je de auto gebruikt. Bij minder dan 500 privékilometers merkt de Belastingdienst de auto aan als ondernemingsvermogen. Alle kosten die met de auto samenhangen, zijn zakelijk aftrekbare kosten in de inkomstenbelasting. Rijdt je meer privékilometers? Dan kun je zelf kiezen tussen zakelijk vermogen of privévermogen. Dit kan eenmaal per auto en de keuze maak je in de eerste digitale aangifte inkomstenbelasting na aanschaf. Behoort de auto tot het privévermogen? Dan mag je voor de zakelijke kilometers de fiscaal vrijgestelde kilometervergoeding (€ 0,21) onbelast aan privé vergoeden. De kosten die je voor de auto maakt zijn niet aftrekbaar.

Voor de btw kun je eventueel een andere keuze maken dan voor de inkomstenbelasting. Merk je de auto voor de btw aan als ondernemingsvermogen? Dan mag je de betaalde btw op onderhoud en gebruik voor de zakelijke kilometers verrekenen als voorbelasting. Je hebt dan wel een kilometeradministratie nodig. Meer informatie vind je bij de [Belastingdienst](#). Daar vind je ook de [rekenhulp btw](#) over het privégebruik van de auto.

2.3 Inbreng vanuit privé

Soms heb je goederen al in bezit, lang voordat de onderneming van start gaat.

Denk bijvoorbeeld aan een computer, gereedschap of mobiele telefoon. Ga je deze investeringsgoederen zakelijk gebruiken? Dan kun je ervoor kiezen om de goederen 'op de balans te zetten' tegen huidige waarde. Je onderneming wordt dan eigenaar van de goederen en kan daar op afschrijven. De btw die je hebt betaald, kun je echter niet meer verrekenen.

Kosten die je voor de onderneming maakt (ook die in de maanden direct voorafgaand aan de start) zijn [aftrekbaar](#). Soms is ook de btw op deze kosten te verrekenen. Bewaar de bonnetjes dus zorgvuldig.

3. Financiering

Geld vinden

Een bedrijf starten betekent meestal (flink) investeren. Uit de financieringsbegroting kun je de financieringsbehoefte afleiden. Het bestedingsdoel bepaalt welke financieringsvorm geschikt is. Behalve eigen vermogen kan de onderneming ook vreemd vermogen aantrekken om in de vermogensbehoefte te voorzien. In dit hoofdstuk komen de verschillende financieringsbronnen aan bod.

Elke financieringsbron heeft voor- en nadelen. Afhankelijk van het risico dat een financier loopt, is er een rendementseis. Hoe hoger het risico voor de financier, des te hoger de rente die je betaalt. Soms moet je ook aanvullende zekerheden bieden, zoals bijvoorbeeld je debiteurenportefeuille. Ook snelheid heeft een prijs: binnen enkele dagen geld op je rekening betekent vaak een fors rentepercentage.

3.1 Eigen inbreng

Voordat je op zoek gaat naar externe financiering, is het verstandig om de mogelijkheden voor eigen inbreng te bekijken. Heb je eigen geld of bezit je goederen, bedrijfsmiddelen of een pand? Dan kun je een deel van dit eigen kapitaal gebruiken voor de financiering van je bedrijf. Het wordt dan bezit van de onderneming. Investeer of start je zonder externe financiering of door zakelijke kosten en persoonlijke uitgaven zoveel mogelijk te beperken? Dat heet 'bootstrapping'. Een soort 'roeien met de riemen die je hebt'. Misschien past het bij jouw manier van werken. Start je in een besloten vennootschap (bv)? Dan kun je privégeduld uitlenen aan de bv, maar de bv kan ook tegen betaling aandelen uitgeven. Dat kan aan jou, maar ook aan buitenstaanders. Zij worden daarmee (mede-) aandeelhouder in de bv en krijgen daarmee stem- en/of winstrecht. Het op aandelen gestorte geld vormt eigen vermogen in de bv.

3.2 Regelingen en subsidies

Wat is het doel van de financiering? Voor gerichte doelen zoals innovatie, internationaal ondernemen, energietransitie of personeel zijn er soms overheidsregelingen die uit subsidies en fiscale regelingen bestaan. Voor deze regelingen kun je terecht bij Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden. Enkele fiscale regelingen voor starters komen aan bod in [hoofdstuk 4.2 Inkomstenbelasting](#).

Een voorbeeld van een overheidsregeling is de [Borgstelling MKB Kredieten](#). Je kunt een borgstelling krijgen voor een gedeelte van een krediet. Daardoor kun je bij de externe financier meer lenen dan je op basis van jouw onderpand zou krijgen. De bank en andere financiers kunnen bij de overheid een beroep doen op de Borgstelling MKB Kredieten.

Meer over subsidies en regelingen lees je op [KVK.nl](#)

3.3 Vreemd vermogen

Bij de aanvraag van externe financiering moet je de geldgever overtuigen dat jouw bedrijf [levensvatbaar](#) is. Dit betekent dat het voldoende moet opleveren om van te kunnen leven en dat je het krediet kunt terugbetalen. Je presenteert jouw bedrijf meestal door middel van een ondernemingsplan. Meer informatie over het ondernemingsplan lees je in [hoofdstuk 1.3.1](#).

Tot een aantal jaren geleden was bancaire financiering voor veel starters en bestaande ondernemers de meest voor de hand liggende mogelijkheid van externe financiering. De laatste jaren zijn diverse nieuwe financieringsvormen ontstaan.

3.3.1 Microfinanciering

Microfinanciering is een kredietvorm tot maximaal 50.000 euro en wordt onder andere verstrekt door Stichting Qredits Microfinanciering Nederland. Bij het krediet krijg je begeleiding van een coach. Qredits biedt ook aanvullende financiering onder de naam MKB Krediet voor een bedrag van minimaal 50.000 tot maximaal 250.000 euro. Op de site van [Qredits](#) vind je diverse tools voor ondernemers.

Voor kleine financieringen bieden [fintechfinanciers](#) in toenemende mate een oplossing. Deze (online) geldverstrekkers beoordelen via algoritmes de door jou aangeleverde informatie en kunnen hierdoor zeer snel handelen.

3.3.2 Bancaire financiering

Banken verstrekken verschillende soorten financiering.

Lening

De lening is bestemd voor de financiering van machines of andere bedrijfsmiddelen. Aflossing van de lening loopt meestal gelijk met de afschrijving van het bedrijfsmiddel en gebeurt in vooraf vastgestelde termijnen, per maand of kwartaal. Over het nog niet afgeloste deel van de lening betaal je rente. Vaak wordt het aangekochte bedrijfsmiddel als onderpand gegeven, als zekerheid naar de bank.

Rekening-courantkrediet

Met een rekening-courantkrediet mag je tot een bepaald bedrag 'rood staan' op de bedrijfsrekening. Dit krediet kan nuttig zijn bij een korte of sterk wisselende kredietbehoefte. Over de roodstand betaal je rente. Voor een structurele financiering is het rekening-courantkrediet een dure kredietoplossing. Soms perkt de financier de maximale roodstand periodiek in.

Hypothecaire lening

Bij deze kredietvorm ontvangt de bank het recht van hypotheek. Dit geeft de bank extra zekerheid. Als je niet aan je betalingen voldoet, mag de bank de aan de hypotheek verbonden onroerende zaak (bijvoorbeeld een woning of een bedrijfspand), verkopen.

3.3.3 Factoring en debiteurenfinanciering

Je hebt misschien niet altijd voldoende geld in kas om je kosten te betalen. Bijvoorbeeld omdat je klanten jouw rekeningen (te) laat betalen. Factoring of debiteurenfinanciering kan dan financiële speelruimte bieden. Bij factoring geeft een bank of factormaatschappij je een kredietvorm of schiet een factuurbedrag voor. Factoring kan al vanaf een factuurbedrag van 1.000 euro en 1 factuur. Je hoeft factoring niet verplicht op alle facturen toe te passen. Lees meer over [factoring](#).

3.3.4 Crowdfunding

Crowdfunding is een financieringsvorm waarbij je geld ophaalt bij het publiek: de crowd. Zij zijn met velen bereid om ieder een (klein) bedrag te investeren in jouw onderneming of project. Het gaat bij crowdfunding vaak om bedragen van 25.000 tot 250.000 euro. Hogere bedragen komen steeds vaker voor.

De belangrijkste vormen van crowdfunding zijn:

- lening
- converteerbare lening (uiteindelijk om te zetten in aandelen)
- aandelen (als investering: vergoeding afhankelijk van het resultaat)
- niet-financiële tegenprestaties (product, dienst, recht op deelname etc.)
- donatie (zonder tegenprestatie)

Een combinatie van deze vormen kan ook. Omdat er rechtstreeks contact is tussen investeerder en ondernemer, is er geen tussenkomst van een financiële intermediair.

De inzameling gaat vaak via een [crowdfundingplatform](#). Om te zien of crowdfunding bij jouw organisatie past, kun je de [KVK Crowdfunding Scan](#) invullen. [Crowdfunding](#) levert je meer op dan alleen financiering. Je bouwt namelijk al tijdens je zoektocht naar financiering naamsbekendheid op. Daarnaast bind je bestaande klanten aan je onderneming of project én bereik je al nieuwe klanten. Ook is het crowdfundingstraject dé manier om te testen of er behoefte is aan jouw aanbod. Branchevereniging Nederland Crowdfunding heeft [nederlandcrowdfunding.nl](#) gelanceerd, met praktische informatie voor zowel ondernemers als investeerders.

3.3.5 Family, friends en fans

Het is fijn als [jouw familie of vrienden](#) in je idee of bedrijf willen investeren. Wanneer je over het leenbedrag goede afspraken maakt, kan zo'n 'informele' lening een uitkomst zijn. Geld lenen bij familie of vrienden noemen we ook wel een onderhandse lening, omdat het een lening is die niet 'openbaar aangeboden wordt'.

Zorg er bij een onderhandse lening voor dat je afspraken goed vastlegt in een contract.

Dat contract kun je samen opmaken en bevat minimaal de volgende zaken:

- wie de lener en uitlener zijn
- om welk leenbedrag het gaat
- hoeveel rente (of een andere vergoeding) er betaald moet worden
- hoe de aflossing is geregeld
- hoe de betaling is geregeld
- wat de looptijd is

Verder moet je in de overeenkomst afspraken maken over:

- de gevolgen als terugbetaling niet lukt
- tussentijdse opzegging
- vervroegd aflossen
- het al dan niet mogen aangaan van andere kredieten tijdens de leenperiode

Let op: Het komt wel eens voor dat familie of vrienden de lening renteloos aan je willen verstrekken. De Belastingdienst ziet het rentevoordeel dat je hierdoor krijgt als een schenking. Kom je hiermee boven de schenkingsvrijstelling uit? Dan moet je belasting betalen over dit voordeel.

Geld lenen van bekenden? Leg de afspraken goed vast in een contract. Juist omdat je leent bij iemand met wie je een hechte band hebt, is het belangrijk dat je deze beslissing weloverwogen neemt. Als de zaken tijdelijk wat minder gaan en je de lening een paar maanden niet kunt aflossen, kan dat leiden tot ontevredenheid. Bedenk van tevoren goed of je relatie met de uitlener hier tegen bestand is.

3.3.6 Kredietunies

Een kredietunie is een coöperatie, zonder winstoogmerk, die zich richt op kredietverlening door ondernemers, voor ondernemers. Leden van een kredietunie bepalen samen het beleid, kiezen het bestuur en zijn gezamenlijk eigenaar. De kredietunie trekt middelen aan van leden van de coöperatie en/of professionele marktpartijen. Deze middelen lenen zij vervolgens uit aan andere leden van de coöperatie zonder tussenkomst van een bank. Dit geeft de leden van de kredietunie en betrokken professionele partijen de mogelijkheid om samen te investeren in een bepaalde branche of regio en het investeringsrisico te delen. Kredietnemers binnen de kredietunie krijgen steun van een coach om de slagingskans van de onderneming te vergroten. Meestal is de coach een van de ondernemers die ook lid is van de kredietunie. Een kredietunie bestaat dus uit leden die financieren, maar ook uit leden die financiering ontvangen. Kredietunies richten zich op mkb'ers in Nederland die geen financiering krijgen in het reguliere circuit. Binnen deze algemene doelgroep kiest elke kredietunie een eigen specifieke doelgroep, meestal een bepaalde branche of regio. Kredietunies verschaffen lineaire leningen vanaf 50.000 tot 250.000 euro met een looptijd tussen de 1 en 10 jaar. Het financieren van kredietunies kan door het aankopen van perpetuele ledencertificaten of obligaties die de kredietunie uitgeeft. Perpetueel betekent dat er geen vastgestelde einddatum is afgesproken waarop je moet aflossen. Een actueel overzicht van bestaande kredietunies in Nederland en kredietunies in oprichting vind je bij de brancheverenigingen:

- [Vereniging Samenwerkende Kredietunies](#)
- [Kredietunie Nederland](#)

3.3.7 Business Angels of informele investeerders

Business angels zijn privépersonen die vanuit een zakelijk oogpunt investeren in jouw onderneming. Zij worden ook wel particuliere of informele investeerders genoemd en investeren meestal alleen in besloten vennootschappen. Een business angel investeert vooral in (pre)starters en ondernemers in een vroege groeifase van hun bedrijf. Zo'n investering is vaak een lening of aandelen-investering en bedraagt gewoonlijk tussen de 50.000 en 250.000 euro. Een business angel kan uit je eigen netwerk komen. Velen zijn aangesloten bij een netwerk. Meer informatie over business angels vind je op [Business Angels Netwerken Nederland \(BANN\)](#).

Meer dan geld alleen

Naast geld brengt een business angel ook kennis en ervaring in en stelt hij zijn persoonlijke netwerk beschikbaar. Vooral in het begin is een business angel nadrukkelijk betrokken bij de dagelijkse gang van zaken. Naarmate het bedrijf steviger in de schoenen staat, trekt een business angel zich geleidelijk terug. Lees meer over [Business Angels](#).

Er zijn meer mogelijkheden voor niet-bancaire financiering.
Ontdek ze in [het overzicht alternatieve financiering](#).

3.4 Krediet van je uitkeringsinstantie

Start je vanuit een uitkeringssituatie? Onder voorwaarden is een krediet via de uitkerende instantie mogelijk. Meer informatie over het starten met (gedeeltelijk) behoud van een uitkering vind je in [hoofdstuk 6.2](#).

3.4.1 Starten vanuit een arbeidsongeschiktheidsuitkering

Beginnende ondernemers die door (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid minder kansen hebben op werk, kunnen op grond van het re-integratiebesluit een starterskrediet aanvragen voor een eigen bedrijf. Voorwaarde is dat je als arbeidsongeschikte een ZW-, WIA-, WAO-, Wajong- of WAZ-uitkering ontvangt en dat je een ondernemingsplan hebt waaruit blijkt dat jouw plannen haalbaar zijn. Of het krediet wordt verleend, hangt onder meer af van de levensvatbaarheid van het bedrijf dat je wilt starten. De kredietfaciliteiten van het starterskrediet (en een mogelijk voorbereidingskrediet) zijn gelijk aan de Bbz-startersfaciliteiten. Meer informatie over het starten vanuit een arbeidsongeschiktheidssituatie krijg je bij [UWV](#).

3.4.2 Starten vanuit een bijstandsuitkering

Ben je van plan om vanuit een [bijstandsuitkering](#) een eigen bedrijf te starten? Dan kun je na toestemming van de gemeente gedurende maximaal 12 maanden werken aan de voorbereidingen voor een onderneming met mogelijk intensieve begeleiding en/of scholing. Tijdens die periode behoud je de bijstandsuitkering. Bovendien kun je een renteloze lening aanvragen voor de noodzakelijke voorbereidingskosten van jouw onderneming. De (maximale) hoogte hangt af van het beleid van jouw woongemeente. In deze voorbereidingsfase heb je geen sollicitatieplicht. De gemeente wijst je een ondernemerscoach toe. Die begeleidt je bij het opstellen van jouw ondernemingsplan. De gemeente betaalt deze coach. De renteloze lening wordt rentedragend vanaf het moment dat je daadwerkelijk start met je bedrijf. Blijken jouw plannen niet haal- en/of uitvoerbaar, dan wordt het krediet je kwijtgescholden.

3.4.3 Starten vanuit een werkloosheidsuitkering

Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) biedt de mogelijkheid om bij de gemeente een krediet aan te vragen. Voorwaarde is dat je het eigen [bedrijf start vanuit een \(dreigende\) werkloosheidssituatie](#) en dat je een ondernemingsplan hebt. Als starter kun je een rentedragende Bbz-lening aanvragen van maximaal 45.670 euro (bedrag 1 januari 2023). Een Bbz-aanvraag dien je in bij de gemeente waar je woont.

Bbz ook voor gevestigde ondernemers!

Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen kan ook de gevestigde ondernemer financiële ondersteuning bieden. Voorwaarde is dat je niet (meer) bij een gewone bank terechtkunt en dat het gezinsinkomen buiten het inkomen uit de onderneming, lager is dan de bijstandsnorm die op jouw gezinssituatie van toepassing is. Andere voorwaarden zijn onder meer:

- Je bent nog niet pensioengerechtigd.
- De bedrijfsuitoefening voldoet aan alle wettelijke eisen.
- Je hebt een volwaardige onderneming (op jaarbasis werk je ten minste 1.225 uur voor jouw bedrijf).
- Je werkt zelf in het bedrijf, hebt er de zeggenschap over en draagt de financiële risico's.

Meestal ontvang je de ondersteuning als lening. Hierbij geldt als maximum 248.064 euro, binnen 10 jaar terug te betalen. Afhankelijk van jouw situatie kun je de ondersteuning als gift (maximaal 12.403 euro) ontvangen (bedragen 1 januari 2023). Een Bbz-aanvraag dien je in bij de gemeente waar je woont.

3.5 Stapelfinanciering

Het gebeurt steeds vaker dat ondernemers niet een financieringsvorm gebruiken, maar meerdere vormen naast elkaar inzetten om tot het totaalbedrag van de investering te komen. Dit noemen we stapelfinanciering, financieringsmix, of een hybride financiering. Stapelfinanciering bestaat bijvoorbeeld uit een rekening-courantkrediet van de bank en geld dat je via crowdfunding binnenhaalt.

3.6 Gebruik in plaats van bezit

Eigen bezit is misschien minder belangrijk of noodzakelijk. Het gaat toch veel meer om het gebruik waarbij je per maand of per gebruik betaalt. Er is geen financiering voor de aankoop nodig en wat je niet bezit, hoeft je niet te onderhouden.

3.6.1 Lease

Lease kent 2 hoofdvormen: financial en operational lease.

Financial lease is eigenlijk een soort koop op afbetaling en is daarmee meer een financieringsvorm. Doordat je bij financial lease het economisch eigendom hebt (je loopt de economische risico's), wordt het lease-object geactiveerd op de balans van je onderneming aan de debetzijde. Aan de creditzijde wordt een schuld opgenomen ter grootte van het leasebedrag. Daarnaast wordt periodiek afgeschreven op het lease-object en zorgt de aflossing die je betaalt voor een vermindering van de schuld.

Operational lease is een abonnement waarbij je de enige gebruiker bent van een goed en daarvoor meestal een maandelijkse vergoeding betaalt. Bij operational lease ben je geen eigenaar en draag je niet het economisch risico. Bij operational lease wordt er niks geactiveerd; je loopt immers niet het economisch risico. Je betaalt periodiek een leasetermijn die je verwerkt in de administratie van je onderneming. In de autowereld is lease al langer een bekende werkwijze. Lease wordt ingezet bij kapitaalintensieve goederen als computers, machines en overige bedrijfsmiddelen. Lees meer over [leasing op KVK.nl](#).

3.6.2 Shared ownership of deeleconomie

Er zijn diverse gebruiksvoorwerpen die we kopen, maar eigenlijk maar een paar keer per jaar nodig hebben. Misschien kun je deze goederen samen met collega's of burens kopen en dan gezamenlijk gebruiken en onderhouden. Of je kunt niet allemaal hetzelfde kopen, maar juist aanvullend op elkaar: wie het nodig heeft leent, met of zonder betaling. Naast het duurzaamheidsaspect is het ook voordeliger voor de eigenaar en de gebruiker. Vaste kosten worden met deze methode variabel. Het is wel belangrijk om goede afspraken op papier te maken.

Tip: Heb je specifieke vragen over financieringsmogelijkheden?

Neem dan contact op met de [KVK Financieringsdesk](#): 0800 1014 (gratis) of [stel je vraag online](#).

Een overzicht van genoemde financieringsbronnen

Mogelijkheid/Bron	Type	Vorm	Product	Zekerheden gevraagd
Zelf investeren	Founder	Eigen vermogen/ Vreemd vermogen	Onderhandse lening, inbreng natura of investering in aandelen	Nee
Overheid	Kredietverstrekker Risico-investeerder Subsidieverstrekker	Eigen vermogen/ Vreemd vermogen/ Gift	Lening, achtergestelde lening, borgstelling, garantie, investering in aandelen, subsidie	Soms
Microfinanciering	Kredietverstrekker	Vreemd vermogen	Lening	Ja
Bank	Kredietverstrekker	Vreemd vermogen	Lening, rekening-courant krediet, hypotheek	Ja
Factormaatschappij	Kredietverstrekker	Vreemd vermogen	Voorschot	Ja, debiteur of factuur
Crowdfunding	Klant Kredietverstrekker Risico-investeerder	Eigen vermogen/ Vreemd vermogen	Afhankelijk van platform: lening, achtergestelde lening, converteerbare lening, obligatie, investering in aandelen	Soms
Familie en vrienden	Kredietverstrekker Risico-investeerder	Eigen vermogen/ Vreemd vermogen	Onderhandse lening of investering in aandelen	Nee
Kredietunie	Kredietverstrekker	Vreemd vermogen	Lening	Soms
Business Angel	Risico-investeerder	Eigen vermogen	Investering in aandelen	Nee
Venture Capital fonds	Risico-investeerder	Eigen vermogen	Investering in aandelen	Nee
Leasemaatschappij	Kredietverstrekker	Vreemd vermogen	Lening	Ja, leaseobject

Tip

Download de [KVK Wegwijzer Slimmer Financieren](#).

4. Belastingen

Afdrachten en faciliteiten

Afhankelijk van je rechtsvorm en activiteit zijn verschillende belastingen voor jou van toepassing, zoals inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting en omzetbelasting (btw). Doe je zaken met het buitenland? Dan kun je ook te maken krijgen met invoerrechten en specifieke bepalingen rond de btw.

Belastingvormen	Eenmanszaak	Vennootschap onder firma (vof)	Besloten vennootschap (bv)
Omzetbelasting (btw)	Afhankelijk van geleverde goederen of diensten ben je vrijgesteld of breng je het 0%, het verlaagde of normale tarief in rekening aan je afnemers. Door jou betaalde btw breng je hierop in mindering, het saldo draag je af.		
Inkomstenbelasting (incl. premie volksverzekeringen)	Berekend over nettowinst (box 1)	Berekend over nettowinst per ondernemer (box 1)	Berekend over salaris directeur (box 1)
Vennootschapsbelasting	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Berekend over nettowinst bv
Dividendbelasting	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Berekend over winstuitkering aandeelhouders (box 2)
Invoerrechten	Afhankelijk van het ingevoerde product en de oorsprong daarvan wordt het tarief vastgesteld. Binnen de EU wordt geen invoerrecht geheven.		

4.1 Btw

De belasting over de toegevoegde waarde (btw) heet ook wel omzetbelasting. De btw is een indirecte belasting. Dit betekent dat de eindgebruiker van goederen of diensten de belasting betaalt. Als ondernemer breng je de btw bovenop de prijs van je product of dienst in rekening bij je klant.

Lever je vooral aan ondernemers? Dan moet je het factuurstelsel toepassen. De uitreikdatum van de factuur bepaalt dan het moment waarop je btw moet gaan afdragen. Lever je vooral aan particulieren, dan pas je het kasstelsel toe. De btw draag je af in de periode waarin je de betaling van je klant ontvangt.

4.1.1 Ondernemer voor de btw

Als je zelfstandig werkt en inkomsten hebt, ben je meestal ondernemer voor de btw. Werk je in een vennootschap onder firma (vof) of maatschap? Dan is de samenwerking de ondernemer voor de btw.

4.1.2 Tarieven in de btw

Binnen de omzetbelasting bestaan meerdere tarieven, afhankelijk van de 'prestatie' die je verricht. Sommige prestaties zijn vrijgesteld van omzetbelasting. Bijvoorbeeld de huisarts en diensten van de bank. De levering van onder andere primaire levensmiddelen, boeken, de diensten van bijvoorbeeld de kapper en de fietsenmaker worden belast met het lage tarief van 9%. Voor al het overige geldt het normale tarief van 21%. Goederenleveringen aan buitenlandse ondernemers vallen, onder voorwaarden, onder het 0%-tarief. Bij levering van diensten aan buitenlandse ondernemers wordt de btw meestal naar de klant verlegd.

Kijk welk btw-tarief voor jouw leveringen van toepassing is op de site van de Belastingdienst.

4.1.3 Aftrek van voorbelasting

Als je andere dan vrijgestelde prestaties verricht, kun je de btw die je zelf hebt betaald over zakelijke kosten terugvragen. Dat heet aftrek van voorbelasting. Door dit systeem is de btw voor jou als ondernemer geen kostenpost.

4.1.4. Eerste aangifte btw

Na de inschrijving van je bedrijf in het Handelsregister van KVK ontvang je van de Belastingdienst een brief. Hierin staat of je ondernemer bent voor de btw en hoe en wanneer je btw-aangifte moet doen. In de aangifte breng je de voorbelasting in mindering op de btw die je bij jouw klanten in rekening hebt gebracht. Het verschil draag je af of krijg je terug. De eerste aangifte is nog vaak op papier. Daarna gaan de aangiften digitaal. Je ontvangt van de Belastingdienst een gebruikersnaam en wachtwoord. In de beveiligde omgeving zie je na het inloggen een overzicht van jouw aangiften en opgaven. Zzp'ers en eenmanszaken kunnen ook inloggen met DigiD. Je kunt ook aangifte doen vanuit je eigen aangifte- of administratiesoftware.

Voor de btw ben je ondernemer vanaf het eerste moment dat je iets doet voor je onderneming. Ook de btw op kosten en investeringen die je vóór de inschrijving maakte, mag je aftrekken. Bewaar de bonnetjes hiervan dus zorgvuldig.

4.1.5 Inbreng vanuit privé

Misschien heb je goederen al in bezit lang voordat de onderneming van start gaat. Denk bijvoorbeeld aan een computer, gereedschap of mobiele telefoon. Zodra je deze investeringsgoederen zakelijk gaat gebruiken, kun je er voor kiezen om de goederen 'op de balans te zetten' tegen de werkelijke waarde van dat moment. Je onderneming wordt dan eigenaar van de goederen en kan daar op afschrijven. De btw die je hebt betaald, kun je echter niet meer verrekenen.

4.1.6 Kleineondernemersregeling

Is je omzet exclusief btw niet meer dan 20.000 euro per kalenderjaar? Dan kun je gebruikmaken van de kleineondernemersregeling (KOR). Je berekent dan geen btw op je leveringen, maar je mag ook geen btw op inkopen en kosten (voorheffing) verrekenen. Je keuze geldt voor 3 jaren of tot het moment dat je de 20.000 euro omzet per kalenderjaar overschrijdt. Je kunt de KOR aanvragen als je een omzetbelastingnummer hebt ontvangen van de Belastingdienst. Kijk vooraf wel goed of de KOR interessant is voor jou

Meer informatie over de btw en de kleineondernemersregeling op de website van de [Belastingdienst](#).

4.2 Inkomstenbelasting

Inkomstenbelasting is de belasting die je als natuurlijk persoon betaalt over jouw persoonlijke inkomsten. Afhankelijk van de bron van je inkomsten wordt deze in een van de 3 zogenaamde 'boxen' belast.

Box 1: inkomen uit werk en woning

In box 1 worden alle persoonlijke inkomsten uit arbeid, uitkeringen en het bezit van een eigen woning belast. Hier trek je de betaalde hypotheekrente voor je eigen woning af, net als de ondernemersaftrek en de mkb-winstvrijstelling.

Het saldo van inkomen en aftrekposten wordt in deze box belast in 2 schijven:

- Inkomen tot € 73.031 36,93%
- Over het meerdere 49,50%

In de tweede schijf zijn aftrekposten voor maximaal 36,93% aftrekbaar (tarieven 2023 voor niet-AOW-gerechtigden)

Box 2: inkomen uit aanmerkelijk belang

In box 2 wordt het inkomen uit 'aanmerkelijk belang' belast. Je hebt een aanmerkelijk belang als je voor minimaal 5% aandeelhouder bent van een (aandeelsoort in een) bv of nv. Een winstuitkering uit aanmerkelijk belang is belast met een gecombineerde belastingdruk van in totaal 26.9%. (Het salaris van een directeur wordt net als dat van andere werknemers belast in box 1.)

Box 3: inkomen uit sparen en beleggen

(Inkomen uit) sparen en beleggen is belast in box 3. Je betaalt belasting als de waarde van je bezittingen op 1 januari van het kalenderjaar meer is dan het heffingsvrije vermogen van € 57.000 (2023) per persoon.

Eerste € 57.000 heffingsvrij

Over het meerdere wordt een rendement veronderstelt:

Banktegoeden en contant geld	0,36%
Beleggingen en andere bezittingen	6,17%
Schulden	2,57%

Over het veronderstelde rendement betaal je 32% belasting (2023.)

(voorlopige rendementpercentages, definitieve volgen begin 2024).

4.2.1 Ondernemer voor de inkomstenbelasting

Na je inschrijving in het Handelsregister geeft KVK je gegevens door aan de Belastingdienst. Je krijgt een bevestigingsbrief mee dat de aanmelding heeft plaatsgevonden. Na ongeveer 10 werkdagen ontvang je bericht van de Belastingdienst of zij jou als ondernemer zien voor de inkomstenbelasting ('ib-ondernemer'). Zij beoordelen dit op basis van onder andere de investering in tijd en geld, het aantal klanten en de risico's die je als ondernemer loopt.

Word je niet gezien als ondernemer voor de inkomstenbelasting? Dan ben je resultaatgenieter. Jouw resultaat wordt berekend alsof je ondernemer bent. Je kunt de kosten die je maakt voor deze werkzaamheden aftrekken. Voor zaken als de aanschaf en het gebruik van een auto en het gebruik van een pand gelden dezelfde regels als voor ondernemers. Je hebt geen recht op de ondernemersaftrek, zoals de zelfstandigenaftrek of de meewerkaftrek. Het resultaat na aftrek van kosten is belastbaar inkomen in box 1.

Je kunt ook met je opdrachtgever afspreken dat hij loonbelasting/premie volksverzekeringen en bijdrage Zorgverzekeringswet (Zvw) op jouw loon inhoudt en betaalt. Dit heet opting-in. Je kunt bij dit systeem geen kosten verrekenen, maar de opdrachtgever mag wel vergoedingen verstrekken.

Ben jij ondernemer voor de inkomstenbelasting? Doe de [OndernemersCheck](#) op de website van de Belastingdienst.

4.2.2 Ondernemersaftrek in de inkomstenbelasting

De ondernemersaftrek verlaagt het belastbaar inkomen van jou als ondernemer. Hierdoor betaal je minder belasting. Om gebruik te kunnen maken van de ondernemersaftrek moet je ib-ondernemer zijn. Bij een samenwerking kan iedere maat of beherend vennoot voor de ondernemersaftrek in aanmerking komen, als zij aan de voorwaarden voldoen.

Zelfstandigenaftrek

Voor de zelfstandigenaftrek moet je zelf een onderneming drijven en daarin minimaal 1.225 uur per jaar actief zijn. Je mag hiervoor alle uren meetellen die je aan de onderneming besteedt. Het is raadzaam om deze uren bijvoorbeeld in je agenda bij te houden. De zelfstandigenaftrek bedraagt 5.030 euro, maar maximaal het bedrag van je winst. Voor AOW-gerechtigden bedraagt de zelfstandigenaftrek de helft van dit bedrag. De zelfstandigenaftrek wordt de komende jaren stapsgewijs verder verlaagd.

Startersaftrek

De startersaftrek is een verhoging van de zelfstandigenaftrek. Je kunt de startersaftrek maximaal 3 keer toepassen in de eerste 5 jaren van je ondernemerschap. De startersaftrek bedraagt 2.123 euro.

Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid

Heb je recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering? En voldoe je niet aan het urencriterium van 1.225 uur maar wel aan een verlaagd urencriterium van 800 uur? Dan kun je maximaal 3 keer de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid toepassen in de eerste 5 jaren van je ondernemerschap. De aftrek bedraagt 12.000 euro als je deze aftrek niet eerder hebt gebruikt, 8.000 euro als je de aftrek voor het tweede jaar toepast en 4.000 euro in het derde jaar. Ook hier kan de aftrek niet hoger zijn dan je winst in het betreffende jaar.

Meewerkaftrek

Meewerkaftrek is een bedrag dat je kunt aftrekken als jouw partner onbetaald minimaal 525 uur meewerkt in de onderneming. Het bedrag is afhankelijk van de winst en het aantal meegewerkte uren en bedraagt maximaal 4% van de winst. Je moet zelf voldoen aan het urencriterium.

4.2.3 Mkb-winstvrijstelling

Iedere ib-ondernemer kan de mkb-winstvrijstelling toepassen. Ook als je niet aan het urencriterium voldoet. De mkb-winstvrijstelling is een aftrekpost op de winst. De vrijstelling is 14% van de winst na aftrek van de ondernemersaftrek. Let op: als jouw onderneming verlies lijdt, verkleint de mkb-winstvrijstelling het fiscale verlies. In dat geval is de vrijstelling dus nadelig voor jou.

4.2.4 Verlaging maximaal aftrektarief

Val je met je inkomen in het hoge tarief van de inkomstenbelasting? Houd er dan rekening mee dat het voordeel van de ondernemersaftrek en de mkb-winstvrijstelling de komende jaren geleidelijk wordt afgebouwd. Dat geldt ook voor je hypotheek-renteaftrek en andere persoonsgebonden aftrekposten. Deze kosten zijn in 2023 nog maar tegen 36,93 aftrekbaar, het tarief van de eerste schijf.

4.2.5 Heffingskortingen

Zijn in de boxen 1 tot en met 3 de belastingen berekend? Dan volgt hiermee nog de verrekening van de heffingskortingen. Er bestaan verschillende heffingskortingen. Op welke heffingskorting je recht hebt, hangt af van je inkomen en jouw persoonlijke situatie. Voorbeelden zijn de algemene heffingskorting, de arbeidskorting, de inkomensafhankelijke combinatiekorting, de jonggehandicaptenkorting en de korting voor groene beleggingen. Bekijk het [overzicht](#) van alle heffingskortingen.

Wat betekent de verlaging van de zelfstandigenaftrek en het lagere aftrekpercentage voor jou? Bereken het met de [Rekentool inkomstenbelasting 2023](#).

4.2.6 Middeling

Als je jaarinkomen grote schommelingen vertoont, kun je bij de Belastingdienst een verzoek tot middeling indienen. Jouw inkomen over 3 verstreken kalenderjaren wordt dan bij elkaar opgeteld en gedeeld door 3. Je hebt hierdoor in deze 3 jaren een gelijkmatig belastbaar inkomen. Grote pieken en dalen in je inkomen vallen tegen elkaar weg. Een hoog belaste topwinst kan hierdoor in een lagere schijf terecht komen. De middelingsregeling is met ingang van 2023 vervallen. Het laatste tijdvak waarover je kunt middelen is 2022, 2023 en 2024.. Lees meer over [middeling](#) op de site van de Belastingdienst.

4.2.7 Modelovereenkomst uit de Wet DBA

Wanneer je als zzp'er voor een opdrachtgever gaat werken, moet je samen bepalen of er sprake is van loondienst (een dienstbetrekking). In veel gevallen is het duidelijk dat hiervan geen sprake is. In twijfelgevallen kun je een modelovereenkomst gebruiken, maar dat is niet verplicht.

De handhaving van de wet DBA is al meerdere malen uitgesteld, behalve voor kwaadwillenden. Werk je al met een modelovereenkomst? Dan kun je daar gewoon mee doorgaan. Is dit niet het geval, maar wil je wel goede afspraken maken? Gebruik dan altijd een goedgekeurde modelovereenkomst. Je vindt de [modelovereenkomsten](#) op de site van de Belastingdienst. Daar lees je ook de laatste informatie over de status van de wet DBA en de veranderingen die op stapel staan.

Werk je volgens de overeenkomst? Dan is er geen sprake van loondienst. Je opdrachtgever hoeft dan geen loonheffingen* in te houden. Je werkt als zelfstandige en bent niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen (WW, ZW en WIA). Bij werkloosheid, ziekte of arbeidsongeschiktheid krijg je geen uitkering.

*Loonheffing is geen aparte, extra belasting, maar een voorschot op de inkomstenbelasting. Een werkgever moet loonheffing inhouden op het loon van een werknemer.

Als je een modelovereenkomst gebruikt, zegt dat nog niets over hoe de Belastingdienst jouw inkomsten ziet. Beoordeling daarvan gebeurt pas bij de aangifte inkomstenbelasting.

4.3 Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting is de belasting die een rechtspersoon betaalt over de winsten uit onderneming. Een besloten vennootschap (bv) of naamloze vennootschap (nv) vallen onder de heffing van de vennootschapsbelasting. Als een vereniging of stichting een onderneming uitoefent, vallen zij ook onder de vennootschapsbelasting.

De winst wordt in de vennootschapsbelasting belast volgens 2 treden:

- Over de winst tot € 200.000 19%
- Over het meerdere 25,8%

(tarieven 2023)

Een vennootschap onder firma (vof) valt niet onder de vennootschapsbelasting. Iedere vennoot rekent over zijn winstaandeel zelf af in de inkomstenbelasting.

De winst die resteert na betaling van de vennootschapsbelasting is netto, zolang het binnen een rechtspersoon (meestal een bv) blijft. Wordt er dividend uitgekeerd aan een natuurlijke persoon? Dan moet de rechtspersoon 15% dividendbelasting inhouden. Een natuurlijk persoon met 5% of meer van de aandelen heeft een aanmerkelijk belang. De dividenduitkering wordt in box 2 belast met 26.9% inkomstenbelasting, met verrekening van de ingehouden dividendbelasting.

Het Geldboek is vooral bedoeld voor de ondernemer met een eenmanszaak of vof. Rechtspersonen, zoals de bv, nv, vereniging en stichting, worden verder niet behandeld. Kijk voor meer informatie daarover op [KVK.nl](https://www.kvk.nl).

Alle belastingtarieven, percentages en bedragen van dit en het vorige jaar vind je in het overzicht [Wat niemand onthouden kan](#).

In de coronaperiode is een uitstelregeling voor de betaling van belastingen ingevoerd. De uitgestelde belastingen betaal je vanaf oktober 2022 in termijnen terug. Lees de laatste informatie over deze regelingen op [KVK.nl](https://www.kvk.nl).

5. Jouw administratie

Vastleggen en beheren

Ondernemers moeten verplicht een administratie bijhouden. Een goede administratie is ook voor jezelf van belang. De administratie geeft je inzicht in je onderneming. Komen de verwachtingen zoals je die in de begrotingen hebt opgenomen uit? Met een goede administratie heb je stuurinformatie voor je onderneming. Die kan je helpen om financiële problemen te voorkomen.

5.1 Zelf doen of uitbesteden?

Je kunt je administratie natuurlijk zelf bijhouden. Je hebt dan snel en misschien wel meer inzicht in de actuele stand van zaken van jouw onderneming. Je kunt er ook voor kiezen om (een deel van) de administratie uit te besteden aan een accountant of boekhouder/administratiekantoor. Zij richten jouw administratie optimaal in, staan je met adviezen bij en zijn op de hoogte van de verschillende fiscale mogelijkheden. Over het algemeen verdient een boekhouder of accountant zijn kosten voor je terug. Lees meer over de verschillen tussen de boekhouder en accountant.

Alle accountants zijn verplicht aangesloten bij de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Boekhouder/administratiekantoren met keurmerk vind je op www.noabkeurmerk.nl.

5.2 Administratieve verplichtingen

Wat moet je allemaal bijhouden? Alle gegevens over je onderneming die je vastlegt op papier of in digitale vorm, horen bij jouw administratie. Denk hierbij aan:

- kasadministratie (ook kladaantekeningen) en kassabonnen
- financiële aantekeningen, zoals het inkoop- en verkoopboek
- tussentijds gemaakte controleberekeningen
- ontvangen offertes en facturen
- kopieën van verzonden offertes en facturen
- bankafschriften (digitaal)
- contracten, overeenkomsten en andere afspraken
- agenda's en afsprakenboeken
- correspondentie
- software en databestanden

Controleer inkomende facturen altijd zorgvuldig. Komen de prijs en gefactureerde aantallen overeen met de afspraak of de offerte? Wees ook alert op facturen voor goederen of diensten die je nooit besteld hebt. Lees meer over acquisitiefraude en spookfacturen op [KVK.nl](https://www.kvk.nl).

Sommige aftrekposten voor de inkomstenbelasting (de zelfstandigenaftrek en de meewerkaftrek, zie [hoofdstuk 4.2.2](#)) zijn afhankelijk van het aantal uren dat je aan de onderneming besteedt. Houd daarom bij hoeveel uren jij en eventueel jouw fiscale partner aan de onderneming besteden.

Gebruik je een auto voor je bedrijf? Houd dan ook een rittenregistratie bij. Zie voor meer informatie [hoofdstuk 2.2.1](#).

5.3. Van offerte tot betaling

Bij directe levering aan een particulier ben je niet verplicht om een factuur uit te reiken. Vaak zal de betaling contant of via een pinbetaling plaatsvinden. De (kassa)bon is dan het betaalbewijs.

Bij zakelijke klanten ben je verplicht een factuur uit te reiken. Dat moet uiterlijk op de 15e van de maand na de maand waarin je de goederen of diensten hebt geleverd.

Lever je goederen of diensten op bestelling? Dan stel je vooraf misschien een offerte op. Daarin specificeer je wat je gaat leveren en tegen welke prijs. Je klant besluit daarna of je kunt gaan leveren.

5.3.1. De offerte

In je offerte beschrijf je wat jij en je potentiële klant met elkaar hebben afgesproken over te leveren producten of werkzaamheden, planning en kosten. Zo voorkom je dat er later onduidelijkheid ontstaat. En natuurlijk laat je weten dat je het fijn vindt om een offerte voor de klant te maken. Een voorbeeldofferte vind je op de website van KVK.

Hanteer je algemene voorwaarden? Zorg dan dat je klant de inhoud daarvan kent voordat je een opdracht krijgt. Voeg bij een offerte altijd een exemplaar van je algemene voorwaarden en verwijs in de offerte daar ook naar. Een verwijzing naar algemene voorwaarden op je website is meestal niet voldoende.

5.3.2 De factuur

De opmaak van je factuur is naar je eigen keuze, maar moet wel de verplichte gegevens bevatten. Als je factuur daar niet aan voldoet, kan je afnemer de betaalde btw mogelijk niet verrekenen als voorheffing. De verplichte gegevens zijn:

- Jouw volledige naam en die van je afnemer. Vermeld de juridische naam.
De handelsnaam mag ook, als die in combinatie met het adres en woonplaats bij KVK is geregistreerd.
- Jouw volledige adres en dat van je afnemer. Vermeld het adres waar de onderneming feitelijk is gevestigd. Vermelding van alleen een postbusnummer is niet voldoende.
- Jouw btw-identificatienummer (btw-id).
- Jouw KVK-nummer.
- De datum waarop de factuur is uitgereikt.
- Een uniek volgnummer.
- Een omschrijving van de goederen of diensten die je hebt geleverd.
- Het aantal geleverde goederen of diensten.
- De datum waarop de goederen of diensten zijn geleverd, of de datum van een vooruitbetaling.
- Het bedrag dat je in rekening brengt, exclusief btw.
- Het btw-tarief dat je in rekening brengt.
- Het btw-bedrag.

Hoe je met deze gegevens een factuur maakt zie je op de voorbeeldfactuur.

Ondernemers in het taxivervoer en openbaar vervoer, ondernemers in de horeca en ondernemers die vrijgestelde goederen of diensten leveren hoeven niet aan alle factuureisen te voldoen.

In sommige situaties gelden aangepaste regels voor facturen.

Vermelding van je bankrekeningnummer is niet verplicht maar wel zo verstandig om je geld snel binnen te krijgen. Vermeld ook duidelijk wanneer de factuur betaald moet zijn en wat het betalingskenmerk is.

5.3.3 Als je klant niet betaalt

In de overeenkomst met je klant heb je een betalingstermijn afgesproken. Het kan ook in de algemene voorwaarden geregeld zijn. Daarin kun je ook een eigendomsvoorbehoud opnemen. Heb je binnen de gestelde termijn geen betaling ontvangen? Kom dan in actie!

1. Bellen

Afhankelijk van je relatie met de klant is het verstandig eerst te bellen. Je kunt dan informeren of de dienst naar wens is en of de factuur klopt. Met deze persoonlijke aanpak heb je de mogelijkheid om te achterhalen waarom er niet is betaald. Maak altijd goede notities van deze telefoongesprekken.

2. Betalingsherinnering

De betalingsherinnering is een eerste formele stap als je binnen de afgesproken termijn geen betaling hebt ontvangen. De betalingsherinnering is een vriendelijke herinnering en verstuur je enkele dagen na het verlopen van de betalingstermijn. Vermeld dat je bij niet-betaling de wettelijke rente in rekening gaat brengen.

3. Aanmaning

Als ook na de termijn uit de betalingsherinnering niet is betaald, verstuur je een aanmaning. Een formele brief waarin je verwijst naar de levering, de factuur, eventuele telefoongesprekken en de betalingsherinnering. Stel een termijn van 14 dagen en maak melding van incassokosten en juridische stappen als betaling uitblijft. Stuur de aanmaning zowel per aangetekende post met ontvangstbevestiging als per gewone post en bewaar kopieën van de brieven.

4. Overweeg deurwaarder of incassobureau

Lukt het ondanks je pogingen niet om de vordering zelf te innen? Overweeg dan of je een deurwaarder of incassobureau inschakelt. Dat zijn bedrijven die vorderingen namens jou innen. Een incassobureau stuurt brieven met het verzoek tot betaling, maar heeft geen dwangmiddelen om betaling af te dwingen. Een deurwaarder kan wel dwangmiddelen opleggen.

Gebruik het stroomschema 'Van offerte naar geld op je rekening' voor grip op het traject van offerte naar betaling.

Je ervaringen met het betaalgedrag van je klant neem je mee bij volgende bestellingen. Lever slechte betalers bijvoorbeeld alleen nog tegen (gedeeltelijke) vooruitbetaling of calculeer met extra kosten. Je kunt ook overwegen om tot een maximumbedrag facturen van een klant open te hebben staan. Je gaat pas weer leveren als eerdere facturen betaald zijn. En natuurlijk kun je ook besluiten afscheid te nemen van klanten die slecht betalen.

5.4 Zakelijke bankrekening

Als ondernemer bent je niet verplicht om een zakelijke rekening te openen. Het is wel verstandig om voor de onderneming een andere bankrekening te gebruiken dan je privérekening. Zo kun je zakelijke en privégeldstromen duidelijk gescheiden houden. Bij grotere geldstromen zal de bank je verzoeken om een zakelijke rekening te openen.

Banken voeren bij overboekingen een naamcheck uit. Maak de tenaamstelling van de bankrekening daarom gelijk aan de (bedrijfs)naam waaronder je werkt.

5.5 Bewaartermijnen administratie

Volgens de hoofdregel ben je verplicht je administratie 7 jaar te bewaren. Dat geldt in ieder geval voor de zogenaamde basisgegevens:

- het grootboek
- de debiteuren- en crediteurenadministratie
- de voorraadadministratie
- de in- en verkoopadministratie
- de loonadministratie

Gegevens over onroerende zaken moet je minimaal 10 jaar bewaren.

De bewaarplicht geldt ook voor computerprogramma's en bestanden. Zorg er dus voor dat deze programma's en bestanden bij een controle in de toekomst te gebruiken zijn.

6. Van omzet naar ondernemersinkomen

Voor nu en later

Een onderneming is geen hobby. Het moet tot inkomen leiden. In de vorige hoofdstukken kwamen de zakelijke begrotingen, zakelijke kosten en belastingen aan bod. Nu volgt aandacht voor het inkomen. Voor nu en ook voor later.

6.1 Van omzet naar ondernemersinkomen

Het inkomen van de ondernemer wordt gevormd uit de omzet uit de onderneming. Voordat het privé beschikbaar is, moet je nog een paar stappen zetten.

6.1.1 Cash is king: debiteurenbeheer

Omzet is pas geld, zodra het bij jou op de rekening staat. Probeer zo snel mogelijk na de levering van je product of dienst de factuur te versturen. Houd je klant ook aan de afgesproken betalingstermijn. Stuur bij niet-betaling een herinnering of bel waarom de betaling achterblijft.

6.1.2 Na kosten, belastingen en aflossingen komt pas de ondernemer

Niet al het geld dat binnenkomt is winst. Je onderneming heeft kosten. Daarna wordt de inkomstenbelasting berekend. Uit wat er netto overblijft, moet je misschien nog financiers aflossen en is het verstandig geld te reserveren voor als het even minder gaat of wanneer je wilt groeien. Wat overblijft, is beschikbaar voor het ondernemersinkomen. En dat kun je pas achteraf bepalen, nadat je alle betalingen hebt gedaan en de verschuldigde belasting is vastgesteld.

6.1.3 Privé-opnamen

Om elke maand te kunnen leven, neem je geld of goederen uit de zaak voor privégebruik. We noemen dat privé-opnamen. In jouw boekhouding komen deze privéopnamen in mindering op de post 'eigen vermogen'. De post 'eigen vermogen' neemt weer toe met de winst van je onderneming.

6.1.4 Parttime ondernemen

Steeds meer startende ondernemers combineren hun onderneming met een baan in loondienst. Een mooie aanvulling op het loon of misschien wel een eerste stap naar volledige zelfstandigheid? Check vooraf altijd je arbeidsovereenkomst op beperkende bepalingen en deel je plannen voordat je start met je werkgever.

De parttime ondernemer heeft in de wet- en regelgeving geen aparte status. Voor de omzetbelasting (zie hoofdstuk 4.1) ben je al snel ondernemer. Misschien kun je gebruikmaken van de kleineondernemersregeling. Voor de inkomstenbelasting (zie hoofdstuk 4.2) kunnen onderdelen van de ondernemersaftrek en de MKB-winstvrijstelling van toepassing zijn. Over de belastbare winst (of het belastbare resultaat) uit jouw parttime onderneming ben je inkomstenbelasting verschuldigd. Het tarief dat voor jou van toepassing is, hangt af van de hoogte van je overige inkomen. Tel beide bij elkaar op en pas de tabel onder 4.2 Inkomstenbelasting toe op het totaal. De door je werkgever al ingehouden loonheffing komt in mindering op de te betalen inkomstenbelasting.

Lees meer over parttime ondernemen op KVK.nl.

Ben je zelfstandig ondernemer en zwanger? Misschien kom je in aanmerking voor de zwangerschapsuitkering zelfstandigen (ZEZ-uitkering).

6.2 Inkomensondersteuning

Start je vanuit een uitkering? Ga altijd vóór inschrijving in overleg met je uitkerende instantie. Dat is UWV als je een WW- of arbeidsongeschiktheidsuitkering hebt of je gemeente als je een bijstandsuitkering hebt. Onder voorwaarden kun je tijdelijk (een deel van) de uitkering behouden.

6.2.1 Inkomensondersteuning bij de start vanuit een werkloosheidsuitkering

Wil je als zelfstandige starten met behoud van je (gedeeltelijke) WW-uitkering? Dat kan alleen als je daarvoor vooraf toestemming van UWV krijgt. Heb je toestemming gekregen, dan zijn er verschillende mogelijkheden. Zo kun je beginnen met je bedrijf met een startperiode, een urenkorting of zonder behoud van WW. Aan al deze mogelijkheden zijn voorwaarden verbonden. Meer informatie over het starten vanuit een WW-situatie krijg je bij UWV.

6.2.2 Inkomensondersteuning bij de start vanuit een bijstandsuitkering

Overweeg je een onderneming te starten vanuit een bijstandsuitkering? Dit kan vanuit het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) op 3 manieren:

- Begeleiding: begeleiding voor maximaal 1 jaar om je start voor te bereiden. Je behoudt je uitkering.
- Aanvullende uitkering: een aanvullende uitkering voor je levensonderhoud voor maximaal 3 jaar.
- Bedrijfskapitaal: een lening voor investeringen in je bedrijf (maximaal 45.670 euro in 2023).

Uit je aanvraag moet blijken dat het bedrijf dat je wilt starten levensvatbaar is. Voor iedere situatie gelden andere voorwaarden. Informeer bij de gemeente waar je woont: zij kunnen je verder helpen.

6.2.3 Inkomensondersteuning bij de start vanuit een arbeidsongeschiktheidsuitkering

Zie je vanuit een arbeidsongeschiktheidsuitkering kansen om binnen jouw eigen mogelijkheden een onderneming te starten? Dan worden de inkomsten vanuit de onderneming verrekend met je arbeidsongeschiktheidsuitkering. Ook kun je een vergoeding ontvangen voor noodzakelijke voorzieningen als bijvoorbeeld een doventolk. Eventueel kun je een krediet krijgen vanuit UWV voor de voorbereidingsfase en voor de startfase. Start je vanuit een WAO- of WAZ-uitkering? Onder voorwaarden kun je maximaal 4 jaar een inkomenssuppletie ontvangen.

Start je vanuit een uitkering? Overleg dan altijd met jouw uitkerende instantie.

6.3 Toeslagen

Afhankelijk van je situatie en inkomen kom je misschien in aanmerking voor een bijdrage in de kosten van zorg, kinderen en een huurwoning. Zo'n bijdrage heet een toeslag.

Er zijn 4 toeslagen:

- Zorgtoeslag: een bijdrage in de kosten van je zorgverzekering
- kindgebonden budget: een bijdrage in de kosten van je kinderen
- huurtoeslag: een bijdrage in jouw huurkosten
- kinderopvangtoeslag: een bijdrage in de kosten van kinderopvang

Voor de berekening van jouw eventuele toeslagen telt ook het inkomen van je eventuele partner en medebewoners mee. Voor de eerste 3 toeslagen telt ook het vermogen mee. Deze 3 toeslagen kun je nog tot 1 september van het volgende kalenderjaar aanvragen. De kinderopvangtoeslag moet je aanvragen binnen 3 maanden na de maand waarin je recht op de toeslag hebt. Anders loop je een deel van de toeslag mis.

Kijk waar je recht op hebt. Maak een proefberekening.

Een toeslag wordt je voorlopig toegekend op basis van door jou aangeleverde (inkomens)gegevens. Het definitieve recht wordt achteraf berekend, op basis van dan bij de Belastingdienst bekende gegevens. Je ontvangt de definitieve berekening ongeveer 9 tot 12 maanden na afloop van het kalenderjaar. Probeer je inkomen niet te laag in te schatten: je ontvangt dan meer dan waar je recht op hebt en moet dat later terugbetalen.

6.4 Gemeentelijke inkomensregelingen

Elke gemeente heeft regelingen waardoor je minder geld hoeft te betalen voor bijvoorbeeld lokale lasten (gemeentelijke heffingen en waterschapsbelastingen). Ook kennen veel gemeenten een collectieve zorgverzekering, een tegemoetkoming in de schoolkosten en een korting voor sport- en/of culturele activiteiten. Per gemeente verschillen de regelingen en de voorwaarden. Of je recht hebt op een regeling hangt onder andere af van de hoogte van jouw inkomen. Vraag bij je gemeente na of jij hier ook recht op hebt. Het is niet zo dat zelfstandigen automatisch geen recht hebben op dergelijke regelingen. Vanwege de hoge energieprijzen compenseren gemeenten huishoudens met een laag inkomen met een energietoeslag van minimaal 1.300 euro. Gemeenten kunnen een hoger bedrag en/of inkomensgrens kiezen. De inkomensgrens is in ieder geval 120 procent van het wettelijk sociaal minimum. Bijstandsgerechtigden krijgen de energietoeslag automatisch. Andere huishoudens zoals kleine zelfstandigen met een wisselend inkomen moeten het zelf aanvragen. De energietoeslag heeft geen invloed op je uitkering of andere toeslagen.

6.5 Je inkomen als je niet kunt ondernemen

Als je een onderneming start, denk je doorgaans niet meteen aan jouw inkomsten als je vanwege je gezondheid of leeftijd met je activiteiten moet stoppen. Toch is het goed om hierover al bij de start van je onderneming na te denken. Zo voorkom je dat je voor onaangename verrassingen komt te staan. Hier staan de belangrijkste mogelijkheden op een rij.

6.5.1 Arbeidsongeschiktheid

Als ondernemer heb je een minder beschermde positie dan iemand die in loondienst is. Zo heb je de vrijheid om zelf te beslissen of je je wilt beschermen tegen inkomensverlies door arbeidsongeschiktheid. Daarvoor bestaan verschillende mogelijkheden. Je kunt er ook voor kiezen om het risico zelf op te vangen.

Arbeidsongeschiktheidsverzekering

Een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) sluit je af bij een verzekeraar. Je betaalt daarvoor een maandelijks premie die aftrekbaar is in de inkomstenbelasting. Als je arbeidsongeschikt raakt, ontvang je een maandelijks uitkering. Over deze uitkering wordt loonbelasting ingehouden. De hoogte van de uitkering is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid en de door jou gekozen dekking van de verzekering.

Je bepaalt zelf:

- De hoogte van de uitkering. Je kunt kiezen voor een vast uitgekeerd bedrag, bijvoorbeeld 1.500 euro per maand, of een percentage van je gemiddelde inkomen.
- De eigenrisicoperiode. Je kunt kiezen om een eerste periode van ziekte zelf op te vangen. Dat kan bijvoorbeeld een maand zijn, maar ook een half jaar.
- De eindleeftijd van je AOV. Je kunt kiezen om de looptijd van de AOV eerder te stoppen dan jouw AOW-leeftijd.
- Het arbeidsongeschiktheids criterium. Je kunt kiezen voor een uitkering wanneer je jouw huidige beroep niet meer kunt uitoefenen (beroepsarbeidsongeschiktheid) of voor minder strenge eisen tot werk (passende arbeid of gangbare arbeid).

Met je keuzes is het wellicht mogelijk om je premie te verlagen. Je kunt de hulp inschakelen van een financieel adviseur die naar jouw persoonlijke situatie kijkt. Zo ben je er zeker van dat je een keuze maakt die bij je past.

Meestal moet je een gezondheidsverklaring invullen als je een AOV wilt afsluiten. Aan de hand hiervan zal de verzekeraar je een verzekeringsvoorstel doen. Soms moet je extra informatie aanleveren of is een keuring nodig.

Check of je een arbeidsongeschiktheidsverzekering tegen collectieve voorwaarden af kunt sluiten via een branche- of beroepsorganisatie en of dat voor jou gunstig is. Belangenverenigingen voor zelfstandigen bieden ook deze mogelijkheid.

Private vangnetverzekering

Voor een kleine groep zelfstandigen is het vanwege medische problemen niet mogelijk om een reguliere AOV af te sluiten. Daarvoor is de private [vangnetverzekering](#). De voorwaarde voor deze verzekering is dat je om medische redenen geen reguliere AOV kunt afsluiten en je korter dan 15 maanden als zelfstandige werkzaam bent.

Vrijwillige voorzetting via UWV

Als je in loondienst was voordat je als ondernemer begon, is het mogelijk om bij UWV een vrijwillige verzekering af te sluiten voor de Ziektewet en arbeidsongeschiktheid (AOV). Dat kan tot 13 weken nadat je uit loondienst bent getreden bij je werkgever of als je uitkering stopt. Het voordeel kan zijn dat hiervoor geen medische keuring nodig is. UWV informeert je over de hoogte van de uitkering, de maandelijks kosten en de aanvullende voorwaarden. Kijk bij UWV voor meer informatie over de [vrijwillige voortzetting](#).

Schenkkringen

Inkomensverlies door ziekte of arbeidsongeschiktheid kun je ook opvangen door je aan te sluiten bij een schenkring. Die bestaan meestal uit 20 tot 50 zelfstandigen die zich organiseren in een vereniging. In zo'n schenkring is het vertrouwen dat men alleen een beroep op elkaar doet als dat echt nodig is van groot belang. Dit komt terug in de groepsgrootte (niet meer dan 50 personen) en in het feit dat men elkaar kent. In de vereniging maak je met elkaar afspraken voor het individueel sparen op je eigen rekening bij de schenkring.

Bij ziekte krijg je gedurende maximaal 2 jaar een schenking van de rekeningen van andere leden. De hoogte van de schenking is afhankelijk van het bedrag dat je zelf als maandelijks inleg op de rekening stort. Wordt een andere zelfstandige ziek of arbeidsongeschikt? Dan moet je een maandelijks schenking doen van jouw rekening.

De inleg op je rekening bij de schenkkring is niet fiscaal aftrekbaar. Ontvangen schenkingen zijn onder voorwaarden ook onbelast.

Je kunt een combinatie maken van een schenkkring en een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) met bijvoorbeeld 2 jaar wachttijd.

Op de website [Van A tot zekerheid](#) lees je meer over de verschillende arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen.

Dek je inkomensrisico af voor de situaties waarin je niet kunt ondernemen.

6.5.2 Bbz-regeling bij ziekte

Zelfstandigen die geen maatregelen hebben getroffen voor inkomensverlies bij ziekte of arbeidsongeschiktheid, krijgen in principe geen inkomen. Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) kan in zo'n situatie een vangnet bieden in de vorm van een aanvullende uitkering op het inkomen. Het Bbz vult je inkomen aan tot het minimumniveau. Het is heel goed mogelijk dat je daardoor een (veel) lager inkomen hebt dan je gewend bent. Er bestaan allerlei particuliere verzekeringen die het inkomen aanvullen tot een hoger niveau. Komt je inkomen met de uitkering uit de verzekering boven het minimumniveau? Dan ontvang je geen Bbz meer. Je hebt recht op een uitkering als je voldoet aan de voorwaarden van het Bbz. Meer informatie over aanvullende inkomstenverzekeringen bij ziekte krijg je bij je verzekeraar.

Lees op de website van de Rijksoverheid meer over de voorwaarden om voor een [\(tijdelijke\) Bbz-uitkering](#) in aanmerking te komen.

6.6 Pensioen

Er zijn verschillende voorzieningen voor [jouw inkomen later](#). Een combinatie van deze voorzieningen is vaak nodig voor een financieel onbezorgde oude dag. Ook is het belangrijk al bij de start van je onderneming zaken te regelen. Dit voorkomt dat je later langer door moet werken omdat jouw pensioen (nog) niet goed geregeld is. Vanuit de overheid is er de AOW: een basisverzekering voor iedereen die in Nederland woont of werkt.

Sinds 2023 kan de Oudedagsreserve ('FOR') niet meer verder worden opgebouwd. Dat was een fiscale regeling waarbij je een deel van de winst reserveert voor later. Wel is het mogelijk om bepaalde verzekeringen af te sluiten voor een hoger inkomen na je pensionering, of te sparen of beleggen. Tot slot is het zinvol om naar de uitgavenkant van de begroting te kijken. Neem bijvoorbeeld je eigen huis als je dat hebt: als de hypotheek (grotendeels) is afgelost tegen de tijd dat je stopt met werken, heb je lagere woonlasten. Je hebt dan meer geld beschikbaar om aan iets anders te besteden.

De [Pensioenschijf-van-vijf](#) van het Nibud geeft inzicht in inkomsten en uitgaven als je met pensioen gaat.

6.6.1 De AOW: basisverzekering voor het pensioen

De basisverzekering voor het pensioen is de Algemene Ouderdomswet (AOW). Iedereen die in Nederland woont of werkt, is hiervoor automatisch verzekerd. Ook als je geen inkomen hebt, bouw je AOW op. In veel situaties geldt dat voor elk jaar dat je in de 50 jaar voorafgaand aan jouw AOW-leeftijd in het buitenland hebt gewoond gewerkt, je na jouw AOW-leeftijd 2% minder AOW krijgt. Om dit tekort tegen te gaan, kun je je vrijwillig verzekeren of de verloren jaren inkopen. Meer informatie: de [Sociale Verzekeringsbank \(SVB\)](#).

Sinds 1 januari 2013 is de AOW-gerechtigde leeftijd niet meer voor iedereen 65 jaar. De leeftijd waarop de AOW-uitkering ingaat verschuift. De AOW-leeftijd is nu 66 jaar en 10 maanden en gaat omhoog naar 67 jaar in 2024. De AOW-leeftijd is gekoppeld aan de levensverwachting. [Bereken hier jouw verwachte AOW-leeftijd](#).

Vanaf de dag waarop je de AOW-leeftijd bereikt, ontvang je AOW. De hoogte van de AOW wordt afgeleid van het minimumloon. Een alleenstaande ontvangt maximaal 70% van het minimumloon; personen die getrouwd zijn of samenwonen ontvangen ieder 50% als zij de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Kijk voor het berekenen van de exacte bedragen op de website van de [SVB](#).

Misschien heb je eerder al in loondienst gewerkt. Dan kan het goed zijn dat je over die periode al pensioen hebt opgebouwd. Op [Mijnpensioenoverzicht.nl](#) vind je een totaaloverzicht van je AOW en wat je eventueel al aan pensioen hebt opgebouwd. Inloggen kan via DigiD.

6.6.2 De Oudedagsreserve: een deel van de winst reserveren voor je pensioenvoorziening

Als ib-ondernemer kon je tot 2023 via de Oudedagsreserve een bepaald percentage van de winst reserveren voor je pensioenvoorziening. Het vormen van een Oudedagsreserve betekende niet dat er ook daadwerkelijk geld voor je opzij wordt gezet. De Oudedagsreserve is een uitstel van betaling van belasting. Dit levert je op korte termijn een belastingvoordeel op. De belasting over de Oudedagsreserve wordt later alsnog aan jou berekend. De Oudedagsreserve is dus geen vrijstelling in de zin van een aftrekpost.

Een opgebouwde Oudedagsreserve mag je laten staan. Je kunt ook overwegen een lijfrente te kopen bij een verzekeraar. De stand van de Oudedagsreserve neemt af met de waarde van de lijfrente. Zodra de lijfrente uitkeert, houdt de verzekeraar de verschuldigde inkomstenbelasting in. Je moet dan later zelf nog over een eventueel resterende stand van de Oudedagsreserve afrekenen. Het later te betalen inkomstenbelastingtarief is wellicht lager dan waar nu de ondernemingswinst mee belast zou zijn geweest zonder de Oudedagsreserve.

Bij beëindiging van de onderneming wordt de Oudedagsreserve opgeheven. De stand van de Oudedagsreserve wordt dan bij de winst opgeteld en belast. Dit geldt ook bij overlijden van de ondernemer. Als de partner van de ondernemer de onderneming voortzet, kan de voortzetter de Oudedagsreserve overnemen en de belasting uitstellen. Of toepassing van de Oudedagsreserve gunstig is voor jou, is moeilijk aan te geven. Een goed persoonlijk advies is van belang. Een financieel adviseur kan je hierbij helpen.

Kijk voor meer informatie over de Oudedagsreserve op de site van de [Belastingdienst](#).

6.6.3 Verplicht deelname pensioenfonds

In veel branches zijn werknemers via de werkgever verplicht aangesloten bij een (bedrijfstaking)pensioenfonds. In een aantal branches geldt de verplichte deelname ook voor jou als ondernemer. Je moet je zelf aanmelden voor deelname. Een overzicht van deze branches vind je op [KVK.nl](#).

De laatste jaren is er meer aandacht voor 'schijnzelfstandigheid' (zzp'ers die eigenlijk werknemer zijn) en werkenden in de platformeconomie (dienstverlening vanuit apps). Daarvoor komt nieuwe regelgeving. Is er sprake van een dienstverband? Ga dan na of er een [verplichtstelling](#) van een pensioenfonds van toepassing is. Dan kun je aanspraak maken op pensioen.

Heb je personeel? Controleer dan ook of er een verplichtstelling van toepassing is. Is er geen verplichting? Dan mag je je werknemers een [andere pensioenvoorziening](#) aanbieden.

Als ondernemer kun je te maken krijgen met 2 typen pensioenfondsen:

1. Een bedrijfstakpensioenfonds voor een (deel van een) sector.
Het kan zijn dat je bedrijf onder de verplichtstelling valt, soms ook als je zzp'er bent.
2. Een beroepspensioenfonds voor bepaalde beroepen als huisarts, notaris, medisch specialist, loods, roeier, verloskundige, apotheker of fysiotherapeut.

Kijk [hier](#) voor de actuele verplichtstellingsbeschikking van pensioenfondsen.

Is er geen verplichting maar heb je werknemers die je een pensioenvoorziening wilt aanbieden? Kijk op de thema-website '[Pensioen regelen](#)'.

6.6.4 Vrijwillige voortzetting

Was je tot nu toe werkzaam in loondienst bij een bedrijf met een pensioenregeling? En geldt voor jou als ondernemer geen verplichte deelname aan een pensioenregeling? Dan kun je in veel gevallen de pensioenregeling (voor maximaal 10 jaar) vrijwillig voortzetten. Het voordeel hiervan is dat de pensioenopbouw wordt voortgezet en er dekking is voor overlijden en arbeidsongeschiktheid. Je betaalt dan zelf zowel het werknemers- als het werkgeversdeel van de premie. Informeer bij je pensioenfonds naar de mogelijkheden. Pensioenfondsen gebruiken een wettelijke termijn van maximaal 9 maanden en soms korter voor een aanmelding. Houd daar rekening mee en meld je op tijd aan via het aanvraagformulier die je pensioenfonds gebruikt.

6.6.5 Particuliere pensioenverzekering, sparen of beleggen

De AOW biedt een inkomen op het minimumniveau. Als je net begint met je bedrijf, is het vrijwel onmogelijk om te bepalen welk bedrag je jaarlijks kunt toevoegen aan de Oudedagsreserve. Dat kan de hoogte van jouw inkomen na je pensionering erg onzeker maken. Maar aan de andere kant hoef je niet meteen geld tekort te komen als je na je pensionering een lager inkomen hebt. Een tekort heb je pas als je te weinig inkomen hebt om van rond te komen. Hoeveel geld daarvoor nodig is, hangt af van jouw wensen. Wil je veel gaan reizen na je pensionering of blijf je thuis in je eigen tuin? Ga je vaker uit

eten, wil je een vakantiehuisje of ga je juist kleiner wonen? Vaak veranderen ook de uitgaven als je stopt met werken. Als je een eigen huis hebt, is de kans groot dat de hypotheek is afgelost rond het moment dat je stopt met werken. Misschien ruil je de auto in voor een kleinere, omdat je minder vaak en minder ver hoeft te reizen.

Aan de hand van de volgende vragen kun je nagaan of je eventueel een tekort hebt na je pensionering:

- Hoeveel heb je maandelijks nodig om rond te komen? Zet daarvoor al je verwachte uitgaven op een rij, van vaste lasten tot gewenste vakantie- en vrijetijdsuitgaven. [Zie paragraaf 1.2](#) voor een overzicht van alle uitgavenposten.
- Hoeveel inkomsten levert de AOW op?
- Heb je misschien al eerder ergens pensioen opgebouwd?
- Heeft je partner inkomsten?
- Heb je spaargeld dat je na jouw pensionering kunt gebruiken?
- Is de hypotheek afbetaald op het moment dat je met pensioen gaat?
- Neemt je vermogen toe door een erfenis?

Er bestaan allerlei mogelijkheden om je inkomen na pensionering aan te vullen. Je kunt bijvoorbeeld een lijfrenteverzekering (bij een verzekeringsmaatschappij) afsluiten of een geblokkeerde bankspaarrekening (bij een bank) openen. Je betaalt dan periodiek een bedrag aan een verzekeringsmaatschappij of bank, of je stort een bedrag ineens ('koopsom'). Jij kiest het moment waarop de lijfrenteverzekering of bankspaarrekening wordt omgezet in een periodieke uitkering.

Voor lijfrenteverzekeringen en banksparen gelden fiscale regels. Het bedrag dat je jaarlijks aan een verzekeringsmaatschappij of bank betaalt, is in de hoofdregel fiscaal aftrekbaar. Op basis van je pensioentekort stel je vast welk bedrag fiscaal aftrekbaar is. Jouw pensioentekort bereken je door middel van een zogenaamde jaarruimteberekening. Je bouwt op een fiscaal voordelige manier individueel pensioen op. Naast het fiscaal aantrekkelijk opbouwen van pensioen betaal je over de lijfrenteverzekering of bankspaarrekening geen vermogensrendementsheffing in box 3 van de inkomstenbelasting.

Je kunt tot maximaal 5 jaar na het bereiken van je AOW-leeftijd bedragen storten. Met het gespaarde geld koop je een lijfrente. Er zijn lijfrentes voor een bepaalde tijd, lijfrentes die eindigen bij jouw overlijden en lijfrentes die jouw nabestaanden krijgen als je overlijdt. Voor de duur en hoogte van de periodieke uitkeringsgelden voor lijfrenteverzekeringen en banksparen gelden specifieke fiscale regels. Het bedrag van een tijdelijke uitkering is bijvoorbeeld gebonden aan een maximale hoogte. Over de periodieke uitkeringen wordt inkomstenbelasting ingehouden.

Tot slot kun je ook privé sparen of beleggen voor je pensioen. In dat geval zijn de gespaarde bedragen niet fiscaal aftrekbaar. Er is ook geen vrijstelling in de vermogensrendementsheffing van box 3 inkomstenbelasting. Een financieel adviseur kan je helpen bij het maken van de juiste keuze.

6.7 Zorg voor je nabestaanden

Stel dat jij plotseling wegvalt. Hoe gaat het dan verder met jouw bedrijf? En komen je nabestaanden dan niet in de financiële problemen? Denk na over het maken van een (ondernemers)testament en het afsluiten van een overlijdensrisicoverzekering. Zeker als je niet verplicht aan een pensioenfonds deelneemt, of een vrijwillige voortzetting hebt van een pensioenregeling uit eerdere loondienst. Op [KVK.nl](https://www.kvk.nl) lees je hoe je jouw nabestaanden en je bedrijf goed achterlaat.

Je nabestaanden kunnen recht hebben op een [ANW-uitkering](#). Dat is een basisuitkering van de overheid van maximaal 70% van het minimumloon. Er gelden voorwaarden.

6.8 Schadeverzekeringen

In vorige paragrafen zijn verzekeringen en regelingen behandeld die geld uitkeren om in je inkomen te voorzien. Ook in de bedrijfsvoering zijn risico's aanwezig met mogelijk grote financiële gevolgen voor jou en je bedrijf. Risico's die je zelf niet kunt of niet wilt lopen kun je verzekeren. We noemen er een aantal.

6.8.1 Schade door brand, inbraak en extreem weer

Niet alleen als particulier, maar ook als ondernemer kun je te maken krijgen met schade door brand, inbraak of extreem weer. Vooral brand- of overstromingsschade hebben een enorme impact op je bedrijf. Er zijn verschillende verzekeringen die je kunt afsluiten de schade door brand, inbraak en extreem weer. De belangrijkste zijn

- opstalverzekering, voor schade aan het gebouw
- goederen- en inventarisverzekering, voor schade aan machines, gereedschappen en inrichting
- bedrijfsschadeverzekering, voor het doorbetalen van de vaste lasten als je bedrijf stil ligt door schade

Geldverstrekkers stellen een verzekering voor je gebouw vaak verplicht bij het aangaan van een lening.

Extreem weer heeft ook voor bedrijven steeds vaker gevolgen. Naast schade aan goederen en gebouwen, leidt extreem weer soms ook tot leveringsproblemen en verlies van klanten. Schade kan ook gevolgen hebben voor je omgeving en het milieu.

Let er bij bovenstaande verzekeringen op of ook schade door extreem weer is gedekt. Risico's veranderen, maar het verzekeringsaanbod ook. Zo zijn er voor lokale overstroming steeds meer verzekeringsoplossingen. Kijk voor meer informatie op de site van het [Verbond van Verzekeraars](#) of vraag je adviseur

6.8.2 Aansprakelijkheid en rechtsbijstand

Waar gewerkt wordt kunnen fouten worden gemaakt. Dat kan grote financiële gevolgen hebben, bijvoorbeeld wanneer iemand gewond raakt. Je kunt als ondernemer aansprakelijk worden gesteld voor deze schade. Je kunt je hiervoor verzekeren.

- Aansprakelijkheidsverzekering. Jouw aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) dekt de risico's van je zakelijke activiteiten niet! Er zijn verschillende mogelijkheden om de schade die bij het uitoefenen van je werk kan worden veroorzaakt, te dekken:
 - de aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven (AVB)
 - de beroepsaansprakelijkheidsverzekering (BAV)
 - de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekeringLaat je informeren over welke aansprakelijkheidsverzekering het beste bij jouw situatie past.
- Rechtsbijstandverzekering voor ondernemers. Dekkt de kosten van juridisch advies bij een zakelijk conflict.

6.8.3 Cyberrisico's

Digitale veiligheid is een belangrijk onderdeel in de bedrijfsvoering. Cybercriminelen houden zich bezig met de verspreiding van computervirussen, digitale afpersing en misbruik van persoonsgegevens. Ook door systeemfouten of eigen fouten kan er digitaal veel mis gaan. Dat kan leiden tot verstoring van je bedrijfs- of productieproces. De privacy van jou en je klanten staat op het spel en er kunnen juridische gevolgen aan vastzitten. De Algemene Verordening Persoonsgegevens verplicht je tot een melding als er mogelijk persoonsgegevens zijn 'gelekt'. Op de website [veiliginternetten.nl](https://www.veiliginternetten.nl) verken je de kwetsbaarheden van de digitale bedrijfsomgeving. Een cyberverzekering kan een cyberincident niet voorkomen, maar wel helpen de negatieve organisatorische en financiële gevolgen te verkleinen. Cyberverzekeringen bieden vaak ook praktische en juridische hulp bij het oplossen van problemen na een cyberincident. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid ontwikkelde een hulpmiddel waarmee je objectief kunt vaststellen welke cyberrisico's je loopt en welke gepaste preventieve maatregelen je kunt treffen. Het Verbond van Verzekeraars biedt op de speciale [webpagina](#) informatie over cyberrisico's, preventie en cyberverzekeringen

6.8.4 Auto

Je bent verplicht om je auto minimaal tegen de wettelijke aansprakelijkheid (WA) te verzekeren. De schade die je met de auto aan een ander veroorzaakt is dan verzekerd. Niet je eigen schade. Met de WA+ beperkt casco is ook schade aan jouw eigen auto verzekerd die is veroorzaakt door storm, brand, diefstal, bliksem of overstroming. De meest uitgebreide verzekering is de WA+ volledig casco, die alle schade dekt, ook aan je eigen auto (all risk). Met een ongevallen inzittendenverzekering heb je dekking voor het geval jij of een passagier invalide raakt of overlijdt bij een ongeval. Een pechhulpverzekering kan van pas komen als de auto het onderweg begeeft.

Met een eigen vervoerverzekering kun je je verzekeren tegen schade aan goederen en producten die je als ondernemer vervoert. Dit is meestal niet standaard mee verzekerd met de autoverzekering.

7. Financiële problemen voorkomen

Risico's tijdig signaleren

De corona- en de energiecrisis heeft veel ondernemers financieel hard geraakt. Wellicht vraag je je af of je moet stoppen of toch kunt doorgaan met je onderneming. Het is zinvol om goed grip op je cijfers te hebben en daarmee het risico op financiële problemen te beperken. We geven je 3 tips mee.

Tip 1: Plannen en vooruitkijken

In eerdere hoofdstukken is er al op gewezen dat je vooraf een goede begroting moet opstellen. Zowel voor privédoeleinden als voor zakelijke posten. Wat heb je maandelijks nodig om je uitgaven te dekken? In het ondernemingsplan heb je (als het goed is) ook stilgestaan bij de eerste maanden waarin je start of herstart. Verwacht je dat de omzet langzaam of snel zal stijgen? Kun je in die maanden van de inkomsten aan je lopende verplichtingen voldoen? Zo niet, heb je dan een financiële buffer om te lage inkomsten te compenseren? Ook is het zinvol om vooraf te onderzoeken welke mogelijkheden je hebt om je uitgaven snel te verlagen wanneer de omzet langere tijd beneden verwachting blijft.

Tip 2: Reserveer wanneer het kan

Het is belangrijk om vooraf goed in te calculeren wat je moet reserveren, vooral voor toekomstige belastingaanslagen. Gebruik hiervoor bij voorkeur een aparte spaarrekening die je niet hoeft aan te spreken voor andere uitgaven. Een goede boekhouder of accountant is hierbij onmisbaar. Zorg dat je ook hiervan de kosten kunt betalen, zodat de werkzaamheden volgens planning uitgevoerd worden en er geen achterstanden ontstaan in belastingaangiften.

Tip 3: Laat je adviseren

Een boekhouder of accountant kan ook een waardevolle adviseur zijn. Het is bijvoorbeeld zinvol om goed door te spreken wanneer je de eerste belastingaanslagen kunt verwachten. Ten slotte is het belangrijk om de overeenkomsten die je gaat ondertekenen (voor zakelijke huur, financiering, leveranciers) eerst grondig door te nemen. Bespreek het zo nodig met iemand die je vertrouwt en die kennis van zaken heeft. Weet waar je aan vast zit nadat je hebt getekend. Wat zijn de gevolgen als jouw onderneming niet draait zoals je had verwacht? Kun je dan overeenkomsten tussentijds opzeggen? Misschien geen zaken waar je bij de voorbereiding van je onderneming graag bij stil wilt staan. Maar denk als ondernemer eens 3 stappen vooruit en sta ook stil bij een worst-case scenario.

7.1 Hulp bij financiële problemen

Mocht je onverhoopt toch in financiële problemen komen, vraag dan zo snel mogelijk deskundig advies. Je kunt hiervoor contact opnemen met Geldfit via 0800 8115. Kijk op geldfit.nl/zakelijk en doe de zakelijke test. Je ziet direct welke opties er voor jouw situatie zijn en krijgt online advies. Geldfit wijst je ook de weg naar iemand in je buurt die met je meedenkt. Heb je probleemschulden? Neem dan contact op met de schuldhulpverlening van jouw gemeente. De schuldhulpverlener zal met je bespreken of (en onder welke voorwaarden) een oplossing voor de financiële problemen mogelijk is als je de onderneming voort wilt zetten. Iedere inwoner van een gemeente, dus ook een ondernemer, heeft recht op schuldhulpverlening. Hier zijn geen kosten aan verbonden. Indien je het niet prettig vindt om naar de gemeente te gaan voor hulp, dan kun je je rechtstreeks wenden tot een gespecialiseerde organisatie en bespreken onder welke voorwaarden zij jou kunnen helpen.

Er zijn ook onbetrouwbare organisaties die je nog verder in de problemen helpen. Informeer daarom altijd of de organisatie lid is van de NVVK (de Branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren) of ten minste de gedragscode van deze vereniging navolgt.

Als voorzetting van de onderneming meer oplevert om je schulden af te lossen dan wanneer je met je bedrijf stopt en je wilt ook doorgaan, is dit de eerste optie die wordt onderzocht. Het [Besluit bijstandverlening zelfstandigen](#) (zie ook onder [6.2.2.](#)) kan onder voorwaarden helpen om de benodigde financiering hiervoor te verstrekken.

Ervaar je financiële problemen? Deze [organisaties](#) kunnen je helpen.
Een oplossingsrichting bekijk je in het [stroomschema schulden](#).

7.2 Aansprakelijkheid

Voorkom, voor zover mogelijk, dat zakelijke financiële problemen gevolgen hebben voor je privéfinanciën en die van je partner. Stel dat het mis gaat met jouw bedrijf, houd jij of jouw partner daar dan schulden aan over? Hoe zit het met de [aansprakelijkheid van je partner](#)?

7.2.1 Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Problemen voorkom je voor een deel door zakelijke en privébezittingen en -schulden strikt te scheiden. Dit kun je uiteraard het beste regelen vóór je een onderneming start.

Per 1 januari 2018 is een wijziging van het huwelijksvermogensrecht ingevoerd. Wanneer je na deze datum een huwelijk (of geregistreerd partnerschap) aangaat, behoudt iedere partner het vermogen (inclusief eventuele schulden) dat voor het huwelijk al aanwezig is. Bij huwelijken die zijn aangegaan voor 2018, vielen alle bezittingen van de partners in de zogenaamde 'gemeenschap van goederen'. Sinds 1 januari 2018 ontstaat na het aangaan van het huwelijk een 'beperkte gemeenschap van goederen': beide partners behouden wat zij voor het huwelijk al bezitten, het zogenaamde privévermogen. Maar wat je verwerft na de huwelijksdatum valt in de (beperkte) gemeenschap.

Hieronder valt bijvoorbeeld:

- periodiek inkomen (minus de gemeenschappelijke lasten)
- gezamenlijk aangeschafte zaken
- groei van saldo op privérekeningen
- een onderneming die tijdens het huwelijk wordt gestart
- tijdens het huwelijk ontstane schulden, tenzij ontstaan vanwege goederen of zaken die buiten de gemeenschap vallen

Indien één van de partners (al voor het huwelijk) een onderneming heeft, moet aan de gemeenschap een redelijke vergoeding worden voldaan voor de kennis, vaardigheid en arbeid die de ondernemende echtgenoot ten behoeve van de onderneming heeft aangewend. Dat is misschien niet eenvoudig vast te stellen. Wanneer de onderneming in waarde stijgt, valt hiervan ook een deel in de beperkte gemeenschap van goederen. De invulling hiervan wordt aan de praktijk overgelaten. Het hangt af van de omstandigheden.

De nieuwe wetgeving kan voor partners met een onderneming leiden tot complicaties. Om vervelende verrassingen te voorkomen, is het zinvol om tijdig deskundig advies in te winnen.

Bij aangaan van het huwelijk is het ook onder het nieuwe recht mogelijk om huwelijkse voorwaarden te registreren. Ook kun je huwelijkse voorwaarden registreren in een bestaand huwelijk (waarop nog de wetgeving van voor 1 januari 2018 van toepassing is).

7.2.2 Verrekenbeding

In huwelijkse voorwaarden wordt vaak een verrekenbeding opgenomen. Aan het eind van een afgesproken periode verreken je wat de ene partner meer heeft verdiend dan de ander. Bijvoorbeeld na een jaar. Of helemaal aan het einde van de relatie, bij scheiding of overlijden. Schulden vallen niet onder het verrekenbeding en kunnen niet verrekend worden.

Heb je periodieke verrekening afgesproken? Pas die verrekening dan ook daadwerkelijk toe. Bij achterwege laten van de verrekening hebben huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden geen effect.

Huwelijkse voorwaarden werken uitsluitend als de voorwaarden nauwkeurig worden nageleefd.

7.2.3 Samenwonen

Als je samenwoont, dan kunnen jouw (zakelijke) schuldeisers geen beslag laten leggen op bezittingen van je partner. Dit geldt niet voor gezamenlijke bezittingen, zoals bijvoorbeeld de inboedel. Het is daarom belangrijk om enkele zaken vast te leggen als je samenwoont en een bedrijf gaat beginnen. Door middel van een onderhandse akte kun je registreren dat bepaalde goederen eigendom van je partner zijn. Hierdoor kunnen jouw (zakelijke) schuldeisers er geen beslag op leggen. Je kunt een onderhandse akte registreren via een notaris of op een andere manier vastleggen om te voorkomen dat er later aan de inhoud wordt getwijfeld. Ook is het verstandig om aankoopbewijzen te bewaren zodat je kunt aantonen door wie de goederen zijn gekocht (en betaald).

7.2.4 Meetekenen voor verplichtingen

Uiteraard vervalt de bescherming van huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden of de onderhandse akte zodra jouw partner mede aansprakelijk is voor een bepaalde vordering. Dit is het geval wanneer hij of zij de overeenkomst mede heeft ondertekend. Als je geld leent voor jouw bedrijf, stellen veel banken dit als voorwaarde. Denk dus goed na voordat je jouw partner een contract laat ondertekenen. Ook bij de

keuze van de rechtsvorm van je onderneming moet je goed bedenken wat de gevolgen kunnen zijn. Dit geldt met name voor een vof. Heb je bijvoorbeeld goed vastgelegd welke uitgaven de afzonderlijke vennoten kunnen doen? Wat zijn de gevolgen voor aansprakelijkheid wanneer jij of een andere vennoot tussentijds uittreedt?

Er komt bij de start van je onderneming waarschijnlijk al heel veel kijken, maar ook deze aspecten kun je beter grondig onderzoeken. Zorg dat je door een deskundig persoon wordt voorgelicht wanneer je zelf weinig kennis hebt van deze aspecten.

7.3 Scheiden doet lijden

Een echtscheiding kan ook gevolgen hebben voor jouw onderneming. Ben je gehuwd of een geregistreerd partnerschap aangegaan vóór 2018 en heb je geen huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden laten opmaken? Dan ben je in algehele gemeenschap van goederen verbonden. Alle bezittingen en alle schulden zijn gemeenschappelijk bezit en moet je bij een scheiding met je partner verdelen. De waarde van het bedrijf valt daar ook onder. Persoonlijk ontvangen schenkingen en erfenissen kunnen uitgezonderd zijn.

Heb je wel huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden laten opmaken maar het verrekenbeding uit de voorwaarden niet toegepast? Dan heeft dit tot gevolg dat je aan het einde van het huwelijk met elkaar moet afrekenen alsof je in gemeenschap van goederen was gehuwd. Misschien was dat wel wat je wilde voorkomen. Daarom het advies om het verrekenbeding uit te voeren.

Op een vanaf 1 januari 2018 gesloten huwelijk of geregistreerd partnerschap is het nieuwe huwelijksvermogensrecht van toepassing. Een redelijke vergoeding voor kennis, vaardigheid en arbeid van de ondernemende partner behoort, net als een deel van de waardeverhoging van de onderneming, tot de beperkte gemeenschap van goederen. Hoe dit in jouw situatie uitwerkt is lastig vast te stellen. Deskundige advisering en een nauwkeurige administratie zijn 2 belangrijke uitgangspunten.

7.4 Een onderneming starten met bestaande financiële problemen

Zijn er al financiële problemen vóór de start van je onderneming? Ga goed na of de onderneming een oplossing kan bieden voor deze problemen. Wanneer je betalingsregelingen hebt afgesproken, moet je vooraf onderzoeken of je direct vanaf de start voldoende inkomsten verwerft om deze stipt na te komen. Zo niet, dan groeit het risico dat de crediteuren incassoprocedures starten. Dit maakt de voortzetting van de onderneming heel moeilijk.

Door bijkomende kosten stijgen de oorspronkelijke schulden en ten slotte kan beslag gelegd worden op jouw geld en goederen. Ook hierbij is het raadzaam om vooraf advies in te winnen bij een deskundig persoon.

7.5 Kredietinformatiebureaus

Kredietinformatiebureaus verzamelen data over het betaalgedrag van consumenten en ondernemers.

7.5.1 Kredietregistratie van personen

Kredietaanbieders moeten volgens de Wet op het financieel toezicht (Wft) aangesloten zijn bij een stelsel van kredietregistratie. Doel van kredietregistratie is je beschermen tegen overkreditering en problematische schuldsituaties. BKR is een stichting die dit waarborgt. Door de registratie van gegevens helpt BKR kredietaanbieders met de beoordeling of een nieuw krediet past bij jouw financiële situatie.

BKR adviseert niet en beslist ook niet of je het gevraagde krediet daadwerkelijk krijgt. Dat bepaalt in alle gevallen de kredietaanbieder op basis van zijn eigen beoordeling. De informatie die kredietaanbieders opvragen geeft een feitelijk beeld van alle kredieten en het betaalgedrag daarop. De informatie is uitsluitend en direct afkomstig van de bij Stichting BKR aangesloten organisaties. BKR heeft geen informatie van derden, zoals informatie van datahandelaren of openbare internetprofielen van individuen of groepen mensen.

7.5.1.1 Wie staan geregistreerd?

Bij BKR zijn ruim 10 miljoen personen bekend. Een registratie kan in je voordeel werken voor het verkrijgen van een financiering voor jouw bedrijf. Als je op tijd betaalt, ziet een kredietaanbieder dat je betaalgedrag in orde is.

De registraties zijn grofweg te verdelen in 3 groepen:

1. Zo'n 93% van de personen heeft een **positieve registratie**. Die geeft je een goede reputatie. Je krijgt een positieve registratie als uit de gegevens van BKR blijkt dat je eerder hebt geleend (leenervaring hebt) en dat het (terug)betaalgedrag in orde was.
2. Personen met een **registratie van betalingsproblemen in het verleden**. Bij deze registratie doet de kredietaanbieder onderzoek naar de reden van die betalingsachterstand om zich een beeld te vormen van de problemen.
3. Personen met **betalingsproblemen die (nog) niet zijn hersteld**. Een kredietaanbieder zal geen nieuwe lening verstrekken.

Je kunt aan de hand van jouw eigen registratie beoordelen of deze voor jou een belemmering kan vormen. Je geregistreerde gegevens vraag je op via bkr.nl. Vraag je je gegevens op, dan zie je alle kredieten vanaf 250 euro die je nu hebt en die je in de afgelopen 5 jaar hebt gehad. En je ziet een betalingsachterstand die je nu hebt of in de afgelopen 5 jaar hebt gehad of dat er wat anders is gebeurd met je krediet. Je hebt bijvoorbeeld een betalingsregeling afgesproken met je kredietaanbieder.

Klopt er iets niet in jouw registratie bij BKR?

Neem dan contact op met de kredietaanbieder die de registratie heeft gedaan. Alleen de kredietaanbieder kan de fout herstellen of je gegevens aanpassen.

7.5.1.2 Welke kredieten registreert het BKR?

BKR registreert alle kredieten van meer dan 250 euro die je langer dan 1 maand gebruikt. Dit geldt voor alle overeenkomsten, conform de Wet op het financieel toezicht (Wft). Hieronder vallen ook winkelpassen en creditcards waarop je in termijnen terug mag betalen, telefoonkredieten, doorlopende kredieten en de mogelijkheid om rood te staan op je betaalrekening. Ook een zakelijk krediet waarvoor je persoonlijk aansprakelijk bent, een betalingsachterstand op je hypotheek, private autolease en een schuldenregeling worden geregistreerd.

Het is afhankelijk van het krediet dat je hebt wanneer een betalingsachterstand wordt geregistreerd. Voordat het zover is heb je wel betalingsherinneringen gekregen van je kredietaanbieder. En een aankondiging waarin staat dat je betalingsachterstand binnenkort bij BKR wordt gemeld. Je krijgt dus tijd om een betalingsprobleem op te lossen voordat een registratie plaatsvindt.

7.5.1.3 Wie kan het CKI inzien?

Alleen jijzelf, een bewindvoerder en bij BKR aangesloten organisaties kunnen jouw kredietregistraties inzien. Aangesloten organisaties zijn kredietaanbieders zoals banken, leasemaatschappijen, creditcardmaatschappijen, telecomaanbieders en hypotheekverstrekkers.

5 tips

1. Vraag jouw eigen registratie(s) op, voordat je een financiering aanvraagt. Dan heb je zelf vooraf al inzicht in de actuele stand van zaken. Het opvragen van je gegevens is gratis.
2. Als er iets niet klopt in de registratie, neem dan contact op met je kredietaanbieder. Een kredietaanbieder geeft de informatie door aan BKR.
3. Voorkom een negatieve registratie door op tijd te betalen. Als je niet op tijd betaalt, krijg je betalingsherinneringen van je kredietaanbieder. Als je dan alsnog betaalt, voorkom je een negatieve registratie. Voordat de kredietaanbieder een achterstandsmelding bij BKR doet, krijg je een vooraankondiging.

4. Sta je negatief geregistreerd en wil je een nieuw krediet aanvragen? Leg dan zelf uit aan de kredietaanbieder wat de achtergrond van die situatie is. Dat is altijd beter dan dat de kredietaanbieder erachter komt en je het niet hebt genoemd.
5. Houd er rekening mee dat een negatieve registratie tot vijf jaar terug zichtbaar blijft.

Door een BKR-registratie heb je misschien moeite om een nieuw krediet te krijgen. Het is het verleidelijk om in zee te gaan met een financieringsmaatschappij die niet valt onder de Wft. Bijvoorbeeld via buitenlandse aanbieders die ook in Nederland opereren. Bedenk dat hierbij voorwaarden kunnen gelden die vooraf niet volledig duidelijk zijn (de beruchte 'kleine lettertjes'). Het verstrekte krediet geeft dan op de korte termijn een oplossing, maar op lange termijn worden de problemen er misschien veel groter door.

7.5.2 Datahandelaren met informatie over personen en bedrijven

Bekende commerciële kredietinformatiebureaus zijn bijvoorbeeld Altares Dun & Bradstreet en Graydon. Zij verzamelen en combineren beschikbare data over bedrijven en de achterliggende ondernemer. Denk hierbij aan handelsregisterinformatie, jaarrekeningen, rechtbankpublicaties over faillissementen, schuldsaneringen en surseances, opvallend verhuisgedrag en opgedane betaalervaring door leveranciers en incassobureaus.

Op basis van de verkregen informatie wordt een score berekend, de zogenaamde rating. Met dit advies over de kredietwaardigheid beslist de aanvrager van het rapport zelf of hij het onderzochte bedrijf voldoende kredietwaardig vindt om zaken mee te doen.

Je kunt zelf voor een deel de rating beïnvloeden. Natuurlijk door je betaalgedrag te verbeteren, maar ook door financiële stukken (voorzien van accountantsverklaring) over jouw bedrijf aan te leveren. Kredietinformatiebureaus vragen je daar soms ook om. Je hoeft natuurlijk niet mee te werken, maar weet dat dit gevolgen kan hebben voor jouw rating. Aan het opvragen van kredietrapporten zijn kosten verbonden. Soms krijg je een eerste rapport gratis. Dat zou je kunnen gebruiken om zo informatie over je eigen bedrijf of belangrijke klant te kunnen ontvangen.

8. Omgaan met financiële problemen

Aanpassen en keuzes maken

Als zelfstandig ondernemer bepaal je zelf de koers van je onderneming. Je houdt rekening met wat er in je omgeving gebeurt en speelt in op veranderingen. Je past bijvoorbeeld je bedrijf of je product aan. Maar soms heb je het niet zelf in de hand. Denk aan de coronacrisis, waarbij je zelf soms maar weinig keuzes had. Of een plotselinge prijsverhoging door je leverancier die je niet kunt doorberekenen aan je klant.

8.1 Signalen van financiële problemen herkennen

Klanten die niet betalen en een maximale roodstand op je rekening zijn duidelijke signalen van acute financiële problemen. Door signalen al vroeg te herkennen, kun je gerichte actie ondernemen.

Signalen binnen je eigen bedrijf

Bereken en vergelijk regelmatig de kengetallen als solvabiliteit en liquiditeit. Ze geven je een indicatie hoe het met je bedrijf gaat. Daarvoor heb je een bijgewerkte administratie nodig. Als die niet bij is, is dat ook al een signaal.

Kun je regelmatig minder inkomen uit je bedrijf halen dan je privé nodig hebt?

Dat kan leiden tot zorgen en stress bij jou en je huisgenoten en aanleiding zijn voor privéproblemen. Misschien uiten mensen in je omgeving hun zorgen over je. Neem deze signalen serieus en onderneem actie.

Externe signalen

Als je financier je benadert voor extra informatie over je financiën, is dat ook een duidelijk signaal. Hij heeft iets van jouw lastige financiële situatie opgepikt. Probeer met je financier in contact te blijven, ook in mindere tijden.

Wil een leverancier je alleen nog leveren tegen contante betaling of vooruitbetaling?

Misschien heb je je bij vorige leveringen niet aan de overeengekomen betaaltermijnen gehouden. Of je leverancier heeft kredietinformatie over jouw bedrijf opgevraagd. Bouw weer aan vertrouwen bij je leverancier door je aan afspraken te houden. Je werkt zo ook weer aan een positieve rating bij de kredietinformatiebureaus.

Klantsignalen

Ontwikkelingen bij je klant kunnen waardevolle signalen zijn om problemen bij jou te voorkomen. Levensgebeurtenissen als een scheiding of verhuizing brengen een nieuwe financiële situatie met zich mee en mogelijk een veranderd betaalgedrag. Opgerekte betaaltermijnen kunnen een voorteken van betalingsproblemen zijn. Let ook op snelle wisselingen van personeel en onregelmatige bestellingen of afwijkende

bestelhoeveelheden. Beperk jouw financiële risico door minder leverancierskrediet te verlenen of vooruitbetaling te vragen.

8.2 Situatie in kaart brengen

Om te beslissen welke vervolgstappen je kunt gaan zetten, heb je inzicht in je bedrijf nodig. Het invullen van het Business Model Canvas (BMC) helpt je om inzicht te krijgen in de sterke en zwakke punten van je bedrijf. Je maakt hiermee ook jouw onderscheidende kracht duidelijk ten opzichte van je concurrenten.

Breng zelf of met hulp van een boekhouder, accountant of andere adviesorganisatie je financiële positie in beeld. Ga daarbij uit van inkomsten en uitgaven, bezittingen en schulden. Neem alle verplichtingen in je overzicht op. Deel dat in naar en de bedragen die je al had moeten betalen, bedragen die je nu of heel snel moet betalen en bedragen waarvan je weet dat je ze in de toekomst moet betalen. Denk hierbij aan aflossingsverplichtingen, terug te betalen bedragen uit coronaregelingen en bedragen uit huur- en leaseovereenkomsten. Neem ook de bedragen op die je nog van je klanten, de debiteuren, moet ontvangen.

8.3 Wil je verder met je bedrijf en kan dat ook?

Jouw financiële positie en de marktmogelijkheden van je product zijn belangrijk voor de toekomst van je onderneming. Ze geven de levensvatbaarheid van je onderneming weer. Maar net zo belangrijk is het antwoord op de vraag of jij verder wilt met je bedrijf. Wees hierin eerlijk naar jezelf en betrek ook je eventuele gezin bij deze afweging.

Kijk welk stappenplan jou helpt om uit de financiële problemen te komen. Je kunt bijvoorbeeld zoeken naar aanvullende financiering of je businessmodel aanpassen. Je kunt hierbij ook werken aan het oplossen van je schulden. Daarvoor bestaan verschillende opties, zoals een minnelijke regeling, de Wet homologatie onderhands akkoord (Whoa) en de Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Bij de Wsnp kan je bedrijf niet altijd blijven bestaan. Over deze schuldregelingen lees je meer op KVK.nl.

Twijfel je of je bedrijf door kan gaan? Het stappenplan [Doorgaan of stoppen met je bedrijf](#) helpt je in de afwegingen die je bij deze lastige keuze moet maken. Wil je zelf niet meer verder of zie je geen mogelijkheden om met je bedrijf door te gaan? Dan kan het [gecontroleerd stoppen](#) van je bedrijf een verstandige keuze zijn, ook al zegt je gevoel iets anders. Ook als je stopt met je onderneming kun je werken aan het oplossen van je schulden via een van de [schuldbepalingen](#).

Het invullen van de [KVK Routewijzer](#) geeft je inzicht in oplossingsrichtingen voor jouw bedrijf

Wil je in gesprek over jouw situatie? Neem contact op met de adviseurs van Geldfit Zakelijk via 0800 81 15. Zij denken met je mee en wijzen je naar de juiste hulp in jouw situatie. Of bel met de adviseurs van het KVK Adviesteam via het gratis telefoonnummer 088 585 22 22.

9. Tot slot

In dit KVK Geldboek voor ondernemers heb je veel eerste informatie over financiering en geldzaken kunnen lezen. Waar dat kan word je met een link verwezen naar verdiepende informatie.

Zijn er toch nog vragen onbeantwoord gebleven? Of zijn er nieuwe vragen bij je opgekomen? Grote kans dat je op de websites van de partners in het KVK Geldboek voor ondernemers een antwoord vindt:

bkr.nl

geldfit.nl

[KVK.nl](https://kvk.nl)

nibud.nl

pensioenfederatie.nl

vanatotzekerheid.nl

Heb je een vraag over financiering of geldzaken? Stel die dan aan de KVK Financieringsdesk via 0800 1014 of gebruik het [webformulier](#).

Geef je feedback

Wij willen graag weten wat je van het KVK Geldboek voor ondernemers vindt. [Laat nu je reactie achter](#) en help ons het Geldboek te verbeteren.

Deze uitgave is gedownload via
[KVK.nl/geldboek](https://www.kvk.nl/geldboek)

